

Jó Pajtás

2017. II. 2.

71. évf., 3. szám

Micsoda móka a tél!
– vallják az óbecsei Sever Đurkić
iskola tanulói

VAJDASÁG GYÖNGYSZEMEI
A csatorna, mely összeköt bennünket

HAGYOMÁNYÁPOLÁS SZABADKÁN IS
Dísznótoros reggeli az iskolában

ÉLETMÓD
Mekkora az ökológiai lábnyomod?

Fotó: Koncz

A hat első díjból négy Vajdaságba került

Eredményesen szerepeltek tanulóink a Palóc Társaság esszépályázatán

A Kárpát-medencében élő magyar fiatalok tehetségének kibontakoztatására adott lehetőséget a Palóc Társaság magyarságismereti esszé- és novellaíró pályázata, melyet idén 21. alkalommal hirdettek meg

A topolyai különítmény

A Vajdaságból beérkezett 26 dolgozat között szerepelt a topolyai Mezőgazdasági Középiskola III/6 osztálya tanulóinak, **Brindza Hajnalkának** és **Kovács Edinának**, illetve **Éter Máténak**, a Csáki Lajos Általános Iskola nyolcadik osztályos tanulójának a dolgozata is. Mentoruk **Éter P. Bettina** magyartanár volt, akitől megtudtuk, hogy nyolcadik alkalommal vett részt a pályázaton. A nyertes pályázók és a felkészítő tanáraik meghívást kaptak az ünnepélyes díjkiosztóra. Január 22-én, a magyar kultúra napján a szervezők színes, egész vasárnapot betöltő programmal várták a meghívott vendégeket. A Magyarság Házában megtekintették a Mi, magyarok című interaktív kiállítást, majd a Magyarság Háza Corvin termében zajlott le az ünnepélyes eredményhirdetés. A Himnusz felcsendülése után a megjelenteket **Z. Urbán Aladár**, a Palóc Társaság elnöke, a magyar kultúra lovagja üdvözölte. Vendégként **Petrás Mária** Prima Primissima és Magyar Örökség díjas népdalénekes, valamint **Cserei Hunor**, a Fölszállott a páva 2016-os tancosa lépett fel.

Az általános iskolások korcsoportjában Éter Máté 3. helyezést, a középiskolások kategóriájában Kovács Edina szintén 3. helyezést ért el, Brindza Hajnalka dolgozata pedig különdíjas lett. A dicséző oklevél mellett értékes könyvcsoportot kapott minden nyertes szerző.

A zentai Emlékkiskola tanulói négy díjat is kiérdemltek a Palóc Társaság által a magyar kultúra napja alkalmából életre hívott esszépályázaton, amelyen **Terhes Virág** első díjas lett, **Beszédes Sára**, **Horváth Ervin** és **Zsoldos Kristóf** pedig különdíjban részesült.

– A Palóc Társaság a magyar kultúra napja alkalmából idén is meghirdette a Kárpát-medence magyar fiataljai számára az esszéíró pályázatát, amelynek célja az volt, hogy a diákokban erősítsék a nemzet tudatát, illetve elmélyítsék a szülőföld iránti szeretetét. A diákok három korcsoportban versenyezhettek, az általános iskolások, a középiskolások és az egyetemisták kategóriájában. Az Emlékkiskola diákjai először vettek részt ezen a pályázaton, amelyre összesen kilenc tanuló pályamunkáját juttattuk el, és közülük négy tanulót díjazott a zsűri, Terhes Virág első díjas, Beszédes Sára, Horváth Ervin és Zsoldos Kristóf pedig különdíjas lett – magyarázta **Kormányos Katona Gyöngyi**, a diákok felkészítő tanára, aki elmondta, a pályázatra Vajdaságból érkezett a legtöbb pályamunka, hiszen a zentaiak mellett a horgosi és a magyarkanizsai, valamint a topolyai és a külső diákok is kiválóan teljesítettek, olyannyira, hogy az összesen hat első díjból négy Vajdaságba került.

– Az Emlékkiskola diákjai közül a legtöbben a szülőföld, a szülőföldön való megmaradás és az otthon témáját választották, valamint a közelmúlt eseményei közül a délszláv háború emlékeit is igyekeztek felidézni a szüleik, illetve a nagyszüleik segítségével. Ezzel kapcsolatban nem volt könnyű dolguk, hiszen hiteles adatközlőket kellett keresniük, és önálló kutatómunkát is kellett végezniük – fejtette ki Kormányos Katona Gyöngyi, aki örömeinek adott hangot annak kapcsán, hogy vannak olyan vállalkozó szellemű diákok, akik nemcsak a nyelvtan- és helyesírási versenyek felé fordulnak, hanem akiket az irodalom, illetve az esszéírás is magával ragad.

H. E., H. A.

Lackfi János

Macska több példányban

*Macska itt és macska ott,
mondd, macsek, te kis mocsok,
hány példányban létezel?
Van belőled kétezer?*

*Macska itt és macska ott,
előbb még tetőn futott,
most meg, mint egy sokezer
éves szobor, itt hever.*

*Rigót kerget, lomb zörög,
prüszköl virágok között,
ki-be ugrál ablakon,
fürgé, mint egy kanmajom.*

*Alszik lépcsőn lefele,
legalul lóg a feje,
egy fokkal feljebb hasa,
legfelül a fenéke.*

*Szvingel meredek tetőn,
szétszap madáretetőn,
egyensúlyoz hanyagon
csibecsontnyi gallyakon.*

*Alszik bárhol bármiképp:
lavórban vagy fűben épp,
ágról lóg, mint rongybaba,
ágya illatos kuka.*

*Villanypóznán felfelé
gyorsabban fut, mint a fény,
szedren, szögésdrótokon
kényes lábbal átson.*

*Össze-vissza keveri
alvás közben tagjait,
lába ott és farka itt,
s mindez összetartozik.*

*Ennivalót kunyerál,
mégis finnyás ügyebár,
dorombol vagy énekel:
egy és mégis több ezer.*

Az óbecsei Sever Đurkić iskola bejárati
halljában található szimpatikus
„macskainvázio” sok ügyes kézzel tanúskodik

Iskolai felújítási munkálatok Adán

Úgy tűnik, jól halad az adai Cseh Károly iskola főépületének felújítása, amit nem régi, januárban készült felvételünk is tanúsít. A csodaszép iskolaépület hamarosan régi pompájában ragyoghat, legalábbis kívülről

N-a

„Mint menyasszony, talpig fehérben,
Úgy öltözteti a tájat, ragyogó kristályban.
Titokzatos meghittséget árasztva szívünkben,
Ahogy villanyfénynél száll alá a hó,
puhán, csendesen.
Néma csendben alszik a város, békésen,
Reggel, mintha újjászületett volna, minden.
Talán nem is a földön lennénk,
hanem a mennyekben...”

A tél, mint ahogyan a költő leírja, a csend és a nyugalom évszaka. Ha rövid időre is, a hó eltakarja mindazt, amit igazából magunk se szívesen látunk. A hó alatt nincsenek megroggyant házak, nincs szemét az utak mentén, minden fehér és tiszta. Szeretem a telet. Szeretem a hófödte tájat, a hegyeket, a fenyveseket... Ti is szeretitek a telet, különösen akkor, ha sok hó esik, ha lehet síelni, szánkózni, ereszkedni a töltésen, hóembert építeni, hócsatákat vívni...

Az óbcesei Sever Đurkić iskolába igyekszem a szakadó hóban. Már várnak rám **Zapletán Erika** magyartanár és diákjai: az ötödikes **Nagy Natália, Nagy Karolina, Latyák Helga, Boldizsár Flórián, Rajslí Viola, Balogh Martin, Mecsek Mia**, a hatodikos **Gortva József, Balázs Ronald**, és a hetedikos **Nagy Márk**.

Natália is szereti a telet, különösen akkor, amikor sok hó esik, mint az idén.

– Nagyon örültem a hónak – mondja –, mert ilyenkor lehet hóembert építeni, hóangyalt készíteni, szánkózni. Különösen a lóhúzta szánkózás tetszett. Ugyanis a kereszttesóimmal, meg az utca gyerekeivel egymás után kötöttük a szánkókat, a keresztapám meg befogta a lovat, úgyhogy ő lovagolt, meg húzott is minket. Igaz, néha fölfordultunk, de a puha hóban ez is mulatságos volt...

Karolinát láttam pózolni a Facebookon, ugyanis szülei Ausztriában járt.

– Nagyon tetszett Ausztriában – emlékezik vissza –, sokkal szélesebb pályák vannak, meg a fölvonók is jobbák, mint Pamporovón. Amikor odaértünk, műhó volt a pályákon. Nagyon szép látvány tárult elénk, amikor a harmadik napon igazi hó esett, belepte a nagy fenyőfákat. Általában a szüleimmel síeltem a piros és kék pályákon. Szeretek száguldozni...

A Sever Đurkić iskola

A tél varázsa

Micsoda móka a tél! – vallják az óbcesei Sever Đurkić iskola tanulói

Ők örültek a hónak

Helga Dreáról utazik mindennap, s a faluban sokat szánkózik, mikor hull a hó.

– Nagyon szeretem, ha sok hó esik – lelken-dezik Helga –, ilyenkor jókat lehet szánkózni, hólabdázni... Meg, ha hideg van, befagnak a nagy vizek, s lehet korcsolyázni is. Mi Szentmársa járunk korizni.

Flórián is örült a sok hónak, ők nem utaztak több száz kilométert, hogy élvezzék a hó szépségét.

– Szeretem, amikor sok hó esik, ilyenkor lemegyünk a tesómmal a Tiszára, s a töltésen ereszkedünk. Mi a Gyöngyszigeten szoktunk korcsolyázni.

Viola is Ausztriában csodálta meg a havas tájat, de nem veti meg a hólabdázást sem.

– Az unokatestvéremékhez mentünk Ausztriába vendégségbe – meséli. – Nagyon szép ott a táj! Megsodáltuk a hóval megrakott fenyőfákat. Meg hólabdáztunk a nagy hóban...

Akkora volt a hó, hogy Martinék hóvárat is építettek...

– Mi is Ausztriába mentünk síelni – emlékezik vissza a szép napokra Martin –, s az utolsó napokban hóvárat építettünk. Éjjel megfagyott, s remekül lehetett elbújni hógolyózás közben. Különbben már öt éve sielek, s apukámmal a piros és fekete pályákon száguldoztunk. Nekem a kihívások a legszebbek a síelésben.

Mia is örül a hóesésnek, a tiszai töltésen ereszkedik ilyenkor.

– Szeretem a havat, szeretem, amikor nagy hó esik, s lehet tányérozni. Ez úgy van, hogy egy műanyag tányérszerűsége van egy fogó, melybe bele lehet kapaszkodni, s irány a töltésen lefelé... Jobb, mint a szánkó, mert ha leérsz, nem kell a nehéz szánkót húzni fölfelé.

Tudjátok, hol van Madaras Hargita? Erdélyben! Józsi ott síelt a családjával.

– Először mentünk Erdélybe – meséli –, s elmondhatom, ott minden fehér. A hatalmas fenyőfákat nem műhó takarja! Hatodmagával sütött a nap, mégis hideg volt. Ez minket nem gátolt a síelésben. A kilátóra is fölmentünk, s messze elláttunk, gyönyörködtünk a tájban.

Ronald kívánsága teljesült. Január 16-án ünnepelte a születésnapját, s csak azt kívánta, essen a hó. Hát esett!

– Minden fehér volt – emlékezik vissza –, a sűrű hóesésben kimentünk az udvarra, hogy csúszdát készítsünk, ahonnan ereszkedtünk. No, nem volt olyan magas, mint 2014-ben...

Márk már hetedszer járt a hegyekben síelni.

– Már nagyon jól sielek – mondja –, apukámmal és a nagylányokkal, Fannival és Lucival száguldoztunk a legmeredekebb, a piros és fekete pályákon. Tetszettek a csukott fölvonók, úgy néznek ki, mint egy buborék... Nem fúj be a szél, remek volt.

Hova tűnt a sok virág?

A Palóc Magyar Társaság 21. magyarságismereti esszé- és novellairó pályázatának első díjas dolgozata

Egyik szombat este leültem a televízió elé, és filmeket kerestem. Végül egy háborús film mellett döntöttem, a film témája nagyon felkeltette az érdeklődésemet. Mikor véget ért a filmvetítés, néhány kérdés nem hagyott nyugodni, ott motoszkált a fejemben, így hát apukámhoz fordultam segítségért. Megkértem, meséljen nekem a délszláv háborúról.

Először apát – Terhes Endre a neve és a délszláv háború kitörésének kezdetén 46 éves volt – meglepte a kérésem, de aztán belekezdett a mondandójába. Elmesélte, hogy a délszláv háború a régi Jugoszlávia területén bontakozott ki és folyt az 1990-es évek első felében, mikor én még meg sem születtem, nem is éltem. Jugoszlávia hat köztársaságból és két tartományból állt. Szerbia is tagköztársaságként Jugoszláviához tartozott. A nemzetek közötti viszály indította el a nézeteltérést és a háborút. Ebben az időszakban féltek az emberek attól, hogy a férfiakat besorozzák katonának, ezért sokan külföldre menekültek. Mikor megszólaltak a szirénák, mindenki beszaladt a házába, behúzták a függönyeket, besötétítettek, mert jöttek a repülőök és velük együtt a bombázások. A háború alatt nagy volt a szegénység és a nincstelenség. A boltokban alig volt áru. Az emberek kigyózó sorban álltak kenyérért, cukorért, lisztért, tejért. Az üzemananyagot külföldről csempészték országunkba a határon át, és általános gyógyszerhiány volt. Áram és víz sem volt gyakran. Olyan kevés fizetést osztottak a munkahelyeken, hogy alig tudtak a pénzen egy vekni kenyeret venni. Mikor véget ért a háború, a túlélők visszatértek a családjukhoz, de ez nem volt ennyire egyszerű. Sok katona testi vagy lelki fogyatékkal tért vissza otthonába. A harcteret megjárt emberek

emlékezetébe jól bevesődött a szörnyű háború emléke, családok mentek tönkre, hullottak darabjaira a lelki sérülések miatt is. Főleg ott volt nehéz, ahol nem tért vissza a férfi. Nehéz volt az élet a háború alatt és után is. Az itt élő emberek nem bíztak és nem is bíznak egymásban, elidegenültek egymástól, a nemzetek különváltak. Szerbia pedig egyedül maradt. A családból a két nagybátyám harcolt a katonaság kötelékében. Szerencsére mindketten túléltek. A nagyszüleimnek és a családom többi tagjának is szörnyű megpróbáltatás volt ez az időszak.

Ahogy apa mesélt, teljesen bele tudtam élni magam abba a korbá. Elképzeltem, milyen lehetett félelemben és rettegésben élni. Rossz érzés fogott el. Úgy éreztem, valakivel kell még beszélnem a háborúról, mégpedig az egyik nagybátyámmal. A következő héten ellátogattunk hozzájuk, de féltem felhozni a témát, mivel ez egy eléggé érzékeny dolog egy olyan ember számára, aki harcolt, átélte a szörnyűségeket a harcteret megjárva. Végül összeszedve a bátorságom mégiscsak finoman rákérdeztem, milyen volt számára a délszláv háború időszaka. A bácsikám nagyot nyelt, megtelt a szeme könnyel, de nem sírt. Először csak hallgatott, majd lassan, vontatottan megszólalt és mesélni kezdett.

A története ott kezdődött az 1990-es években, mikor egy délután összeült a család. Csengették a házuknál. A nagytatám és a nagymamám kinyitották a kaput, két ember állt előttük. Az egyik a nagytatám kezébe nyomott egy papírt, majd elmentek. A nagyszülőök azonnal ráébredtek, hogy milyen tartalmú levelet kaptak, hogy mit jelentett az a lap. A nagybátyám a katonasághoz kapott behívót. A családom nagyon szomorú volt és csak sírtak. A bácsikám-

nak másnap jelentkeznie kellett a gyűjtőhelyen a város egyik kijelölt részén. Ruhát és fegyvert kaptak a férfiak, majd egy katonai teherautóval elvitték őket a táborba. A nagybátyám nagyon félt és reszketett. Mikor megérkeztek a gyűjtőhelyre a besorozott férfiak, letették a csomagjait és gyakorlatra mentek. Tanultak löni és küzdeni. Este, mikor véget ért a gyakorlatozás, nem tudtak tisztálkodni, mert nem volt hol. Enni is keveset kaptak a katonák, és a szabad ég alatt aludtak. Ahogy a csillagokat nézte esténként a nagybátyám, elalvás előtt eszébe jutott az ő szeretett családja. A szülei, a testvére és a felesége, aki babát várt. Azon gondolkodott, hogy látja-e őket újra, és hogy egyáltalán ő miért van ott, amikor az nem az ő háborúja. Mi köze van neki az egészhez? Aggódott az otthoniakért. Megfogadta, hogy márpedig ő küzdeni fog a túlélésért. A család várja vissza és a gyerekek apára is szüksége lesz. Ahogy teltek-múltak a napok, egyre jobban rettegett az igazi harctól, de tudta, hogy előbb vagy utóbb be fog következni, és kivezénylik őket a harcterre.

Egyik reggel azt a parancsot kapták a katonák, hogy viszik őket a csatatérre. A történet e pontján elcsuklott a nagybátyám hangja. Kínos csönd telepedett a szobára. Egy kis idő után folytatta a történetet. Elkezdődött a nagy csata, puskadörrenés és kiáltás hangzott fel. Rettenetes érzés volt bárkit is megölni, hiszen ártatlan áldozatok is meghaltak a háborúban. Sok ismeretlen ember vette körül a bácsikám, senkiben sem bízhatott. Megtörtént az, amitől a leginkább félt. A bajtársai, akiket megismert a kiképzés ideje alatt, ott haltak meg mellette. A nagybátyám számára borzalmas látvány és érzés volt mindez, mert tehetetlennek érezte magát, hogy nem tudott segíteni a társainak. Este is folyt a harc. A katonák nem láttak rendesen. Rettenetes volt mindenkinek a sötétség. Még enni sem ehtettek. A nagybátyám hetekig nem tudott hazajelentkezni, életjelt adni magáról, és az otthoniak kétségbe voltak esve. Az egészben az volt a szerencse, hogy a bácsikám élve hazatért. Otthon nagy volt az öröm, hogy visszatért a családjához. A nagybátyámnak évekig nyugtalan, álmatlan éjszakái voltak. Megjelentek előtte a társai, akiknek végignézte a halálát.

A történet végére megértettem, hogy mennyi minden dőlt össze a háború miatt. Családok, barátok, városok mentek tönkre és életek veszték oda. Azt viszont nem értem, hogy miért is van szükség erre a rombolásra és öldöklésre. Ezt az egész szörnyűséget egy virággal teli kerthez tudom hasonlítani, melyben több fajta virág pompázott, és reggelre kiirtották őket. Egyre csak azt kérdezem: Hova tűnt a sok virág?

**Terhes Virág, 7. osztály,
felkészítő tanár: Kormányos Katona Gyöngyi
Stevan Sremac iskola, Emlékkiskola
Kihelyezett Tagozat, Zenta**

A tanárnő, Kormányos Katona Gyöngyi, valamint díjazott diákjai: Horváth Ervin, Zsoldos Kristóf, Terhes Virág és Beszédes Sára

KÉTSZÁZ ÉVE SZÜLETETT

Arany János és a szépírás

Barabás Miklós festménye Aranyról 1848-ból

A 2017. év Arany János-emlékévé, ugyanis a költő kétszáz évvel ezelőtt, 1817. március 2-án született a most Romániához tartozó Szalontán, és 135 éve, 1882-ben hunyt el.

A magyar kultúra napjához kapcsolódva, január 22-én nyílt napot tartott az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK). Bemutatták a Toldi-trilógia eredeti kéziratát is, amelyet tavaszra,

az Arany János születésének 200. évfordulójára rendezendő budapesti kiállításon is megnézhet majd a közönség több más kézirattal és emléktárggyal együtt.

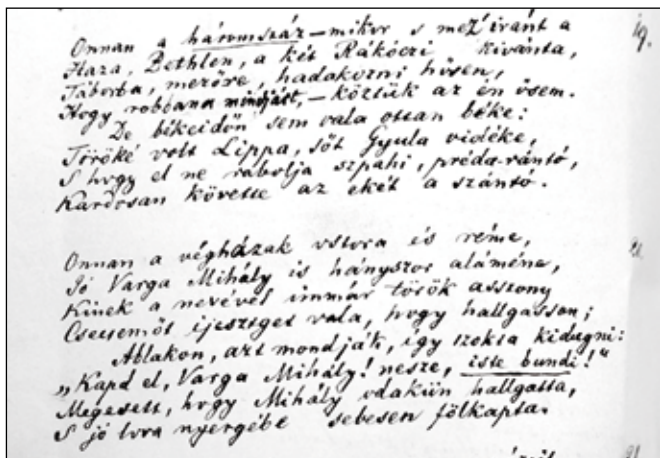
A tárlat legkülönlegesebb darabja a *Toldi-trilógia* lesz, amelyet műtárgyvédelmi okokból csak nagyon ritkán láthat a közönség. A két kötetbe kötött kéziratokat elzárva, 18-20 Celsius-fok körüli hőmérsékleten őrzik a könyvtárban, és csak egy digitális változatot szoktak a kutatók rendelkezésére bocsátani.

A *Toldi*, a *Toldi estéje* és a *Toldi szerelme*, tehát a teljes trilógia Arany János által leírt változata 1899-ben került az OSZK-ba. Arany János fia, **Arany László** rendelkezett úgy, hogy halála után a könyvtár őrizze a két kötetbe fűzött kéziratokat. Özvegye, Szalay Gizella át is adta azokat a könyvtárnak, és azóta is az OSZK-ban vannak. Ez mentette meg őket az enyészettől, de sajnos több más Arany-kézirat tönkrement. **Szalay Gizella**, illetve második férje, **Voinovich Géza** őrizte a költő kézírataiból azokat, amelyeket nem adományozott

a család közgyűjteményeknek. Voinovich az egyik legnagyobb Arany-kutató volt, aki nagyon vigyázott a költő hagyatékára a Ménesi úti Voinovich-villában. A második világháborúban viszont bombatalálat érte a házat, és Arany János saját kezűleg lejegyzett versei közül rengeteg megsemmisült.

Ezért is képviselnek óriási értéket a *Toldi-trilógiának* az OSZK-ban található, kéziratok változatai. Az első kötetben a *Toldi és a Toldi estéje*-nek legteljesebb verziója található. A második kötetben a *Toldi szerelme* kapott helyett, amelyen harminc évig dolgozott Arany. Ez egy tisztázott szöveg, míg a *Toldi és a Toldi estéje* számos javítást tartalmaz: Arany kihúzott és átírt részeket a kéziratokban.

A kéziratokat, illetve az első kiadott példányokat április 27-től láthatja a közönség több más, Arany Jánoshoz kapcsolódó műtárggyal és ereklyével együtt. A könyvtár tervei szerint bemutatják kortárs költők verseinek kéziratait is, amelyek az Arany-emlékévhöz kapcsolódóan kiírt pályázatra készültek. (origo.hu)

A kézirat Petőfinél is járt

A Toldi befejezésének dátuma

Tudod-e: Széchényi vagy Széchenyi?

Helyesen járunk-e el, ha Széchényiként írjuk le a híres budapesti könyvtár nevét, ha tudjuk, hogy Széchenyi István vezetéknévét másként írjuk? Kiről kapta nevét a könyvtár? Rokonságban állt-e a névadó Istvánnal, a legnagyobb magyarral?

Az első magyar nemzeti közintézményt **gróf Széchényi Ferenc** 1802. november 25-én alapította meg. István édesapja volt. István testvérei édesapjuk névírési szokásait követték, ám István 1822-ben változtatott vezetéknévre helyesírásán, és a két é-ből egyet tartott meg, neve kiejtése, olvasata azonban maradt: szécsényi. Biztonsággal nem lehet tudni, miért változtatta meg neve írásmódját.

Alapításakor a könyvtár mintegy 15 000 nyomtatott könyvet, 1200-nál több kéziratot, sok száz térképet, címereket, metszeteket tartalmazott, és – más bel- és külföldi tékák mintájára – érmegyűjteménnyel is rendelkezett. Ma mintegy nyolcmillió tárgyat tartanak nyilván, ebből kétmillió könyvvállománya van, mely olyan ritkaságokat is tartalmaz,

mint az első Magyarországon nyomtatott mű, a *Chronica Hungarorum*, amelyet 1473-ban adtak ki. Ez a könyvtár rendelkezik a legtöbb régi magyar nyomtatvánnyal, itt őrzik a legrégebbi magyar összefüggő szöveget, a Halotti beszédet. A könyvtárban található a magyar szerzők által írt művek legteljesebb gyűjteménye: például közel 600 kiadvány Petőfi műveiből és több mint 3000 kiadvány Jókai munkáiból.

A hatalmas könyvtár a budai várban kapott helyet

Rakétamodellezők Adán

Rége sok iskolában működött, ma már kevésben van rakétamodellező szakcsoport. Felkérésünkre Uller Botond, az adai Cseh Károly iskola hatodikosa számolt be arról, mi az, amit tud a modellezésről, és miért kedveli azt. Íme, mit állított össze:

„A rakétamodellezés olyan sport, amiben az a lényeg, hogy minél hosszabb ideig maradjon a levegőben a modell. Több fajta modell létezik:

S1-magassági modellek

S2-teherhordozó modellek

S3-éjtőernyős modellek

S4-motor nélkül leszálló modellek (rakétoplan)

S5-igazi rakéták kicsinyített másainak magassági modelljei

S6-szalagos rakéták

S7-igazi rakéták kicsinyített másai

S8-RC-rakétoplan (távírányítású modell, amely magával viszi a motort is)

S9-légcsavaros modellek (zsirokopter)

S10-puhaszárnyas rakétoplan

A rakéta részei: kupak, törzs, motortartócső, stabilizátor (ami egyenesen tartja a rakétát), kúp (ami a rakéta aljánál összeszűkül).

Egy érdekesség: csak Adán működik olyan klub Szerbiában, ahol magyarul is beszélnek. A klubvezető Stojan Mrdanov Cole. Klubunk székhelye az adai 1. Helyi Közösségben van. A modellek teljes egészében papírból készülnek, kivéve a stabilizátort, ami puha fából, balzából készül.”

Az adai modellezők egy verseny után

Jó helyre kerültek az ajándékkönyvek

Kissé megkésve, januárban kézbesítettük a Puskás Öcsi című nagyszerű kiadványt, az Alexandra Kiadó ajándékát öt nyertesünk közül háromnak. Ami késik, nem múlik alapon így is sikerült örömet szerezni a kispiai Farkas Anettnek (olvashattatok múlt heti számunkban), valamint az adai Uller Botondnak és a magyarkanizsai Oláh Sámuelnek. Bízunk benne, hogy mire soraink megjelennek, addigra mindhárman végigolvasták az olvasmányos életrajzi történetet minden idők egyik legnagyobb focistájáról.

Botond

Sámuel

Neumann Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék Verseny

A Neumann János Számítógép-tudományi Társaság, a Szekszárdi I. Béla Gimnázium és a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium meghirdette a 2017. évi Neumann Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék Versenyt az általános és középiskolások számára.

A verseny célja, hogy az informatikát szerető diákok számára lehetőséget biztosítson tehetségük kibontakoztatására, az általuk elkészített pályamunkákon keresztül. A versenyzők a következő nyolc kategóriában küldhetnek be pályaműveket: 1. Oktatóprogramok* – közismereti, illetve szakmai tárgyak önálló (konzultáció nélküli) tanulására alkalmasak; 2. Alkalmazói programok – valamely felhasználói probléma megoldására készített alkalmazások; 3. Játékprogramok – a versenyzők saját maguk által készített játékprogramokkal versenyezhetnek; 4. Megépített (digitális) automata berendezés (hardver) és vezérlése (szoftver)*; 5. Számítógépes művészeti programok – számítógépes grafika, zene; 6. Számítógéppel támogatott tervezés – ebben a kategóriában különböző CAD-programokkal megszerkesztett tervrajzokat, látványterveket várnak; 7. Animáció – számítógéppel előállított animáció; 8. WEB** -es felületeket készítő, CMS-rendszereket tevőlegesen adaptáló pályamunkák.

A versenyen bárki részt vehet – általános és középiskolások diákok, valamint egyetemisták is –, aki a döntő induló napjáig, azaz 2017. március 30-áig nem tölti be a 20. életévét. A versenyre egy pályamunkát több versenyző közösen is készíthet. Benevezni a verseny honlapján, a <http://www.ibela.hu/neumann> címen elérhető on-line felületen lehet. A határidő 2017. március 1.

A szerbiai diákok részére a verseny háromfordulós. Az első forduló az előszűrés, a második a vajdasági elődöntő, a harmadik pedig a szekszárdi nemzetközi döntő. A beérkezett pályaműveket a szekszárdi szervezők előszűrik. A magyarországi előszűri tagjait Tolna megyei iskolákból felkért informatikatanárok, független szakemberek alkotják. A zsűrés nyilvános. Az előszűri 2017. március 8-áig küld értesítést azoknak a versenyzőknek, akik bejutottak a vajdasági elődöntőbe. A vajdasági elődöntő helyezettjei a verseny támogatói által biztosított ajándékokat kapják. Arról, hogy a vajdasági elődöntőből kik jutnak tovább a szekszárdi döntőbe, a magyarországi zsűri dönt, és 2017. március 20-áig küld értesítést azoknak a versenyzőknek, akik továbbjutottak. A döntőbe jutott versenyzők maximális száma 80 fő.

A vajdasági elődöntőt 2017. március 18-án tartják meg Zentán, a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium épületében, a döntő pedig 2017. március 30-án és 31-én lesz a szekszárdi I. Béla Gimnáziumban. Nevezési díj nincs, a pályázóknak (csoportos pályázat esetén maximum 2 főnek) a szervezők étkezést biztosítanak. A versennyel kapcsolatos további információk a www.ibela.hu/neumann vagy a www.bolyai-zenta.edu.rs honlapokon található, bővebb tájékoztatás pedig a bakos.timea82@gmail.com e-mail címen kapható.

* osztatlan kategória, általános és középiskolások együtt versenyeznek

** csak általános iskolások számára kiírt kategória

Ha egy napra más bőrébe bújhatnék

Mindig is a Szent Johanna gimi diákja szerettem volna lenni. Egy nap beteljesült az álmom.

A tizenharmadik születésnapomon sikerült elfújnom az összes gyertyát. A naplómba beírtam, hogy nem hiszek benne, hogy teljesülni fog a kívánságom, de a remény hal meg utoljára. Amikor ezt befejeztem, túl álmos voltam, ezért eldöntöttem, hogy vacsora nélkül alszom el. Álomban egy furá rénszarvas jelent meg, aki csak annyit mondott, hogy segíteni fog, hogy sikerüljön, amit szeretnék. Nem értettem, hogy pontosan miről beszél, de amikor felébredtem, rájöttem, hogy én vagyok Rentai Renáta, vagyis Reni, a Szent Johanna gimi főszereplője. Gyorsan felöltöztem, beszáritottam a hajam, hogy jól nézzen ki, és leszaladtam a lépcsőn. Anya az ajtóban a kezembe nyomta az uzsonnámat, és megkért, hogy egyem is meg. Biztosítottam róla, hogy így lesz. Amikor kiléptem az utcára, rögtön feléledtek a gyomromban a lepkék, és vad röpködésbe kezdtek. Ott állt, a szemébe hulló sötét, szinte fekete hajtincsei alól fürkészve nézett. Szinte rögtön elveszttem a sötét szempárban. Kalimpáló szívvel léptem oda hozzá.

– Szia! – köszöntem mosolyogva.

– Szia! – köszöntött ő is.

– Hogy vagy? – kérdeztem, mire ő magához húzott és megcsókolt. Ez azt jelentette, hogy szörnyen hiányoztam neki.

Cortez megfogta a kezem, és így mentünk a suliba.

– Ren, tudod, mennyit szenvedtem nélküled? – kérdezte Ricsi, amikor megérkeztünk, mire én felvettem, és rájöttem, hogy kell neki a házim.

– Tudom, fizika? – kérdeztem, mire ő vadul bólogatott.

Odaadtam neki a házit, és elbúcsúztam a többiektől. Átrohantam az aulán, és utolsóként estem be a főszerkesztőség termébe. Kinga elmondta, hogy mi a következő havi sulijúság témája. Ahogy kiléptem a teremből, fellélegeztem, hogy megúsztam egy kis fejmosással. Gyorsan visszasiétem a terembe, és leültem a helyemre. Cortez hirtelen felpatlant az asztalomra. Beszélgetés közben benyitott az osztályba Kardos, és egy laza „Antai-Kelemen a táblához, a többiek csendben olvassák a szöveggyűjteményt!” felszólítással elhallgattatta az osztályt. Miután Cortez négyesre felelt, egy kicsit nyelvtanoztunk. A többi óra viszonylag gyorsan eltelt. Vladár feleltetett, Gondos dolgozatot íratott, Hallerrel viszont játszottunk.

Suli után Cortez megígérte, hogy felhív, így egyedül mentem haza. Vacsora után telefonáltam Arnolddal és Cortezzel, azután egy kicsit MSN-eztem. Nagyon fáradt voltam, ezért egy perc alatt el is aludtam. Reggel, amikor felébredtem, rájöttem, hogy újra a régi én vagyok.

Örülök, hogy bár egy napig lehettem a Szent Johanna gimi diákja.

Major Karolina 7. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

Színház az egész világ

Ezen a mondaton sok-sok ember el tud gondolkodni. Valószínű, hogy mindenkinek megvan a szerepe, és biztos, hogy jól játssza.

Sok ember maszkot visel, hogy elrejtsa a valódi személyiségét. Ez például akkor is megtörténhet, amikor az ember színpadra áll, más bőrébe bújik, más személyiséget használ. Ha én színpadra állok, igyekszem magabiztos lenni, bár mindig azon jár az eszem, hogy nehogy elrontsam. A nézők ezt nem mindig látják, hiszen nem tudják, mit is érezhetek.

Senki se tudja, hogy pontosan mire is gondolhatott Shakespeare, de véleményem szerint ide tartozik a kétszínűség is. Hisz mint egy színész, bárki eljátszhatja bárkivel, hogy fontos neki, kedves vele, barátkoznak, aztán pedig kibeszéli, hátba támadja.

Az idézetről az is eszembe jut, hogy teljesen másképp viselkedünk baráti társaságban, mint például az iskolában. Ebben az esetben jól jön az a bizonyos álarc, mivel jó, ha az órákon szépen beszélsz, jó a magaviseleted, és illedelmesen viselkedsz a tanárokkal. Csak sajnos ennek az ellenkezője is megtörténhet. Nem egy olyan személyt ismerek, aki otthon jól viselkedik, de amikor az iskolában van, felesel a tanárokkal, piszkálja a többiket...

Az életben mindenki eljátssza a szerepét, színház az egész világ.

Varnyú Emese, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Tanulj tinó, ökör lesz belőled!

Megkezdődött a nyolcadik osztály. A jegyeim nem valami fényesek. Finomítani kell rajtuk.

Rájöttem, hogy ebben az évben sokkal többet kell tanulnom, mint eddig, mivel itt a ballagás, az érettségi és pontokat kell szerezni ahhoz, hogy be tudjak jutni abba a középiskolába, amelyikbe szeretnék. Ez az év nehezebb, de a java még hátra van. Sokan mondják, hogy tanuljak, és igazuk van. Tanulás a lelke mindennek.

– Meg van tanulva? – kérdezi anyu.

– Hát, még nincs – válaszolom.

– Akkor mire vársz? – faggat.

– Majd később – mondogatom.

Aztán a később néha elmúlik, és este, mikor már aludni kellene, akkor jut eszembe minden. Erre anyu mindig az mondja:

– Mondtam, hogy tanulj!

Mindenki azt mondogatja, hogy ne az utolsó pillanatban kezdjek el tanulni, de nekem másként nem megy. Nem tudok úgy készülni, hogy, mondjuk, egy héttel előbb megtanulom az anyagot. Apu is mondta már, hogy készülni kell óráról órára. Mamával is, mikor találkozunk, mindig megkérdezi, hogy állnak a jegyek.

– Hát így is, úgy is – majdnem mindig ez a válaszom.

A szüleim sokszor mondják, hogy magamnak tanulok, nem nekik.

Ha kitűnő akarok lenni, bele kell húznom a tanulásba.

Árpási Petra, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Az oroszlán

Nevem Lipót, és a bécsi állatkert oroszlánja vagyok.

Habár a macskák csoportjába tartozom, mégis nagy tekintélynek örvendek. Az összes állat királya vagyok. Na jó, lehet, hogy ez egy kicsit nagyképpen hangzik, és lehet, hogy nem uralkodok a kerek világ összes faja felett, de az állatkertben mindenképpen én vagyok a menő. Mint királynak, mindig kifogástalanul kell kinézniem. Ezt még gyerekkoromban a saját bőrömről tapasztaltam, amikor egy fagyitól ragacsos képű kölyök kinevetett a loboncos sörényem miatt. Azóta minden megváltozott. Kinézetemről szolgák hada gondoskodik. Maki majom, a személyi edzőm a szomszéd ketrecből irányítja és felügyeli a munkám. Sörényem kinézetéről a gazdámnak kell gondoskodnia. Minden reggel alaposan kifésüli, hogy a délutáni fotózásokon nagyon jóképű legyek.

Lehet, hogy én egy nagyon hiú oroszlán vagyok, de a társaim mindig bizalommal fordulnak hozzám, ha segítségre van szükségünk. Én nem hagyom, hogy bárkit igazságtalanul bántsanak. Ha valami nem tetszik, kieresztem rémisztő hangom és tudtára adom mindenkinek, hogy itt én vagyok a főnök, és a parancsaimat teljesíteni kell. Ezt már az emberek is megtanulták.

De még így is én vagyok az állatkert első számú kedvence.

Fekete Léna, 8. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

A Pál utcai fiúk (illusztráció) – Nagy Kitti és Szügyi Csenge, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Kedves Pajtások!

Igyekezetem ellenére nem sikerül mindig olyan válogatást elétek tenni, hogy az a legkülönfélébb igényeket is kielégítse. Mai két oldalunk azonban, úgy gondolom, tényleg változatos, olvasmányos. Szerintetek is?

Nagyon őszinte, és egy felesleges szó nélküli, hatásosan megírt fogalmazás Selmeci Hannáé. Az oroszlánbőrbe bújt Fekete Léna munkájának erénye, hogy nem csak a külső, hanem a belső tulajdonságokat is taglalja, egyértelművé teszi az állatok királyának tartott oroszlán felsőbbrendűségét, így kitűnően illusztrálja az állatot. Brada Viktor kisördöge, Siflis Viktor oroszlánszája élénk szerzői fantáziára utal. Németh Nóra kiválóan „megénekelte” a körülöttünk tomboló telet, és akkor még nem is szóltam a Major Karolina írói tehetségéről áruklodó fogalmazásáról, melyben a Szent Johanna gimibe csöppen... Arra döbbsentem rá, hogy mesélőkedvetek, eredetiségetek télen jut igazán kifejezésre. Remélem, a jövő héten is erről számolhatok be!

Nagy Magdolna

Tél

Megjöttek a fagyok,
lógna a jégcsapok.
Hőember készül az udvaron,
jégvirág az ablakon.

Esik a hó, szállnak a pelyhek,
boldogok az emberek.
Elköltöztek a madarak,
a táj már havas.

Hőemberek sorakoznak
az emberek vacognak.
Leszállt a dér,
megjött a tél.

Németh Nóra, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Osztályunk, az 5. c

A mi osztályunk kicsit virgoc, de próbálunk napról napra jobbak lenni. Az osztályfőnökünket próbáljuk nem kiidegeníteni. Ez többé-kevésbé sikerül. Sportban nagyon jók vagyunk, nagyon szeretünk focizni. Az a-sok nagyon jók, de mi szeretnénk még jobbak lenni. Amiben mindannyian egyetértünk, az az, hogy egyikünk sem szeret tanulni. Amikor szünet van, akkor a jó és a rossz emlékek eszembe jutnak. Ilyenkor azt akarom, hogy menjünk vissza az időben és legyenek újra azok a szép emlékek. Órán azok a kiabálások, melyek miatt sokszor büntetést kaptunk, na, az nem hiányzik. Az osztályunk kicsit labilis, mert már néha annyira elevenek vagyunk, hogy már én is nagyon sajnálom az osztályfőnökünket.

Mégis, minden nap igyekszünk jobbak lenni.

Garai Orsolya, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Kakasok – Pesti Bence, EmArt Műhely, Szabadka

Belém bújt a kisördög

Egyszer egy reggel, amikor felkeltem, valami furát éreztem. Anya és apa még aludt. Csak én voltam ébren.

Egyszer gondoltam egyet és eldugtam anya szobapapucsát. Aztán meg apa csavarhúzóját raktam el. Amikor felkelt anya, hogy főzön kávét, nem találta a papucsát. Felkelt apa és megitta a kávét. Kiment megjavítani a szekrényt, de nem találta a csavarhúzót. Éreztem, hogy milyen jó ez. Nem bírtam ki, hogy ne csináljak még csinytevést. Ezért azt találtam ki, hogy rakok egy pukizós párnát a székre. Amikor apa leült, akkor a pukizós párnára pukizott. Anyával jót nevtünk.

Anya erre azt mondta, hogy ebbe a gyerekbe belebújt a kisördög. Ezzel, hogy kimondta, elmúlt az az érzés, és így visszaadtam a papucsot anyának, a csavarhúzót apának.

Aztán éltük tovább a mindennapi életünket.

Brada Viktor, 5. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

Hazudok

Állok anya előtt, és a szavak maguktól jönnek a számra.

Hazudok – megmásíthatatlanul és visszafordíthatatlanul. A szívem zakatol, míg anya nyugodt hangon újra megkérdezi:

– Biztos, nem te törted el?

– De! Én voltam, én törtem el a kedvenc vázadat, és bocsi, bocsi, bocsi! Nem akartam, csak véletlen volt, és nagyon sajnálom – sír a lelkem, de a számon csak egy dacos „nem” jön ki. Meg az, hogy én ezt a vázát eddig sosem láttam. Azt sem tudtam, hogy van! És nem is volt szép.

Pedig szép volt. És szép volt benne a rózsza is egészen addig, míg be nem engedtem a kiskutyámat a szobába. Ezt sem kellett volna. Aztán a nagy játékban levettük anya kedvenc vázáját.

Siettem összeszedni a rózsát és az éles szilánkokat, meg a kutyát. Én már el is felejtettem volna a történeteket, ha anya most nem kezdi keresni a vázát. Állok anya előtt, és már sírok is.

– Én voltam – hüppögök.

– Tudom, édesem. Semmi baj. Remélem, te nem sérültél meg.

– Nem haragszol?

– Nem ér az a váza annyit, hogy haragudjak rád. De máskor mondd meg az igazat! Sokkal jobban fáj nekem az, hogy hazudtál, mint az, hogy eltört a váza.

Azóta nem hazudtam, mert tudom, hogy a hazug embert hamarabb utoléri, mint a sánta kutyát.

Selmeci Hanna, 6. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Oroszlánszáj (Hogyan kapta a virág a nevét?)

Egyszer régen a Kari szigeten a bennszülöttek egy csoportja felderítő útra indult. A keskeny úton néhányan libasorban mentek, a legmagasabbtól a legalacsonyabbig.

Az első az út mellett egy szép virágot pillantott meg.

– Ez mi? – kérdezte az első.

– Mi? – szólta a második.

– Ez egy virág – válaszolta az első.

– Milyen színű? – érdeklődött a negyedik.

– Rózsaszínű, talán rózsza – válaszolt a második.

– Dehogy, ez nem rózsza – mondta valaki közülük.

– Akkor mi? – kérdezte az utolsó előtti.

Ekkor az első a bokor mögött meglátott egy oroszlánt és felkiáltott:

– Oroszlánszáj!

Azok, akik látták az oroszlánt, ijedtükben szétfutottak az erdőbe. Az oroszlán utánuk. Az utolsó két emberke semmit sem látott az egészből, nem tudták, miért rohantak el a többiek. Rövid gondolkodás után visszamentek a faluba.

Elmesélték, hogy egy szép virágot láttak, amelynek oroszlánszája a neve. Így kapta ez a virág a nevét.

Siflis Viktor, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

A 2017-re csúszott játékok

Sajnos néhány régóta várt játékra tovább kell várnunk, mint ahogy eredetileg számítani lehetett, de ez nem ok arra, hogy elfeledkezzünk róluk, sőt lehet, hogy ezekre a legérdemesebb figyelni. Mindig nehéz döntés, hogy mi a jobb egy játéknak, a játékot fejlesztő csapatnak és a kiadónak, ha arról van szó, hogy elhalasszanak-e egy megjelenést. Én a magam részéről mindig azt mondom, hogy kész lesz az adott játék, amikor kész lesz, csak aztán legyen jó. A játékosok szemszögéből nézve mindig ez tűnik a jó döntésnek és nyugodtan feltételezhetjük, hogy a játékfejlesztők is a lehető legjobb minőségben szeretnék leszállítani a nagyközönség felé a játékaikat, de erre nem mindig van idő és pénz. Az alábbi játékok esetében szerencsére megadott a lehetőség, hogy a fejlesztők még tovább dolgozhassanak az alkotásaikon, s bár szomorúak vagyunk a csúszások miatt, mégis örülünk, ha ezen az áron végül jobb játékokat kapunk.

A 2017-ben megjelenő, illetve 2017-re csúszott játékok folyamatosan bővülő listája a Gamer Guru nyomán:

- Scalebound (PC, Xbox One)
- Sea of Thieves (PC, Xbox One)
- Agents of Mayhem (PC, PS4, Xbox One)
- Crackdown 3 (Xbox One)
- Detroit: Become Human (PS4)
- Yakuza 0 (PS4) – január
- Tales of Berseria (PC, PS4) – január 24–27. (PC)
- Friday the 13th: The Game – (PC) – 2017 eleje
- SUDA51's The Silver Case remaster (PS4) – 2017 eleje

- Crash Bandicoot 1-3 remasters (PS4)
 - Nintendo Switch console launch – március
 - Star Trek: Bridge Crew (PSVR, Rift, Vive) – március 14.
 - Outlast 2 (PC, PS4, Xbox One) – Q1 2017
 - Overkill's The Walking Dead (PC, PS4, Xbox One)
 - Kingdom Hearts HD 2.8 (PS4) – január 12.
 - Kingdom Hearts HD 1.5 + 2.5 Remix (PS4) – március 28.
 - Gravity Rush 2 (PS4) – január
 - Resident Evil 7 (PC, PS4, PSVR, Xbox One) – január 24.
 - Sniper: Ghost Warrior 3 (PC, PS4, Xbox One) – január
 - Disgaea 2 (PC) – január
 - South Park: The Fractured But Whole (PC, PS4, Xbox One) – Q1 2017
 - Hitman: The Complete First Season (PC, PS4, Xbox One) – január
 - NiOh (PS4) – február 9.
 - Nier: Automata (PC, PS4) – február 23.
 - The Fall Part 2: Unbound (PS4) – Q1 2017.
 - Syberia 3 (PC, PS4, Xbox One) – Q1 2017.
 - Styx: Shards of Darkness (PC, PS4, Xbox One) – Q1 2017.
 - The Division: DLC 3 Last Stand (PC, PS4, Xbox One) – 2017 eleje
 - Cuphead (PC, Xbox One) – 2017 közepe
 - Strafe (PC)
 - Rime (PC, PS4)
 - Polybius (PS VR)
 - Below (PC, Xbox One)
 - The Signal From Tölva (PC)
 - Nidhogg 2 (PC)
 - Osiris: New Dawn (PC, PS4, Xbox One)
 - Sniper: Ghost Warrior 3 (PC, PS4, Xbox One) – április 4.
 - Hello Neighbor (PC) – 2017 nyara
- Nos, nem soroljuk tovább! Egyelőre.

Ha akarom laptop, ha akarom tablet

Már Magyarországon is kapható az Alcatel PLUS 10 kettő az egyben multifunkciós gépe, mely egy mozdulattal laptopból tabletté alakítható és vissza. Kiváló munkaeszköz és szórakoztató központ.

Az Alcatel tavaly Barcelonában mutatta meg először 10 hüvelykes kijelzővel felszerelt, Windows 10 operációs rendszert futtató, billentyűzetes dokkolóval rendelkező, összecsukható táblagépet, mely tabletként és a mágnessel hozzá csatlakozó billentyűzetnek köszönhetően irodai laptopként egyaránt használható. Ennek talán egyetlen ellensége a 10"-os kijelző, melyen még egy dokumentáció ugyan összerakható, de forráskódot már nem igazán éri

meg nézegetni. A Plusz 10 mágnesesen csatlakoztatható billentyűzetét önálló akkumulátorral látták el, így szükség esetén a tabletté is képes tölni. A billentyűzet továbbá tartóként is használható, a kijelzőt elfordítva médiaközpontként funkcionál, így kis helyeken is, utazás közben, vonaton vagy buszon kényelmesen használható.

A gyártó nem spórolt az extrákkal, így SD kártya olvasó, standard USB, mikro USB és mikro HDMI csatlakozó is található rajta. Ha olyan helyen szeretnénk használni az eszközt, ahol nincs Wifi elérés, akkor a beépített 4G modem segítségével szörfölhetünk az interneten.

Februári időjósok

A párkeresésben a macskabagoly a legfürgébb

A medve akár fél évet is átalszik

Február az utolsó téli hónap. Némelyik évben ilyenkor még kemény hideg van. A hó- és jégtakaró alatt is készülődik azonban már februárban a tavasz. Az állatok sem maradnak le a készülődésben. Némelyik annyira iparkodik, hogy már a tél közepén, januárban hozzálát a párkereséshez és udvarláshoz. Az emberek a természetben élő állatok viselkedéséből következtetni szoktak arra, hogy mikor érkezik meg a kikelet.

Február 2-án van gyertyaszentelő napja. Ezen a napon a medvék viselkedését kell figyelni. Ha szép idő van, süt a nap, a mackó megpillantja az árnyékát, megijed és visszamegy a barlangjába aludni, mert még sokáig fog tartani a tél. Ha viszont borús az idő, kint marad, mert közel a jó idő.

A vidékünkön élő állatok közül az ürgék, a sünök, a hörcsögök, a pelék és a denevérek hibernálnak. Ilyenkor tetszhalottra hasonlítanak: tapintásra hidegek, hiszen testhőmérsékletük jelentősen lecsökken, szívverésük lelassul, légzésük akár hosszú percekig is szünetelhet. A hibernáló állatok jellemzően kistestűek, mert a nagyobb állatoknak minden ébredéshez rengeteg energiát kellene felhasználniuk. Kivétel a medve, amely olyan tökéletesre fejlesztette téli álmát, hogy akár fél évet is átalszik evés, ivás, ürítés nélkül, testhőmérséklete is csak 31 °C körülire süllyed a normális 37–38 °C fokról. Igaz, könnyen fel is ébreszthető.

A hibernálódást általában a belső biológiai óra aktiválja, függetlenül a külső hőmérséklettől vagy a táplálék elérhetőségétől. Ősszel a nappalok rövidülése is befolyásolja a nyugalmi idő-

szak kezdetét. Némely állat azonban nem merül addig mély álomba, amíg az idő enyhe marad, és van elegendő élelem. A medve téli álma is elsősorban a táplálék szűkösségével függ össze. Fogságban, ahol az etetéséről gondoskodnak, télen is aktív.

A régi megfigyelések szerint február közepén, **Bálint napján**, tehát **február 14-én** érkeznek vissza telélőhelyeikről a vadgalambok. A verebek viszont már házasodnak ezen a napon. Ezért is szoktak a régi hagyomány szerint gyümölcsöt, magokat szórni Bálint-napon a madaraknak. Az új divat szerint viszont a szerelmet és szerelmes párjukat köszöntik ilyenkor az emberek.

A párkeresésben a macskabagoly a legfürgébb. Már december végén, január elején hozzálát az udvarláshoz. Ilyenkor hallani az erdőben és a városi parkokban a szerelmes rikoltozásukat, a hímek huhogó, kacagó, néha egészen kísérteties hangját.

Február közepén a nyári ludak is rákapcsolnak. A párok körözése és hangos gágogása a nádas felett ugyancsak azt jelzi, hogy náluk is elkezdődött a családtervezés és családalapítás ideje. A kormoránpárok februárban hozzálátanak a télen át elroncsolódott fészükük rendbe hozásához. Miközben a párok a gallyakat igazgatják, rőfögő hangon beszélgetnek, udvarolnak egymásnak. Amikor aztán a pacsirta is énekbe kezd, biztosak lehetünk abban, hogy nincs messze a kikelet.

A tavasz legismertebb hírhozója a hóvirág. Még alig ébredezik téli álmából az erdő, már kidugja fejét az avar alól. Még el sem olvadt a hó, még fagyos a talaj, vékony kis szárán már csilingel apró, fehér fejecskéje. De vigyázat! **Tilos letépni! Védett növény!** Az ember gondatlansága és a mezőgazdaság vegyszerezése miatt az utóbbi időben jelentősen megcsappant telepeinek a száma. Amikor megpillantod az erdő alján virítani, erre is gondolj!

A tél végén a kertekből, parkokból, ligetektől elköltöznek a varjak. Visszatérnek a mezőre. Hazamennek a kelet-európai nagy síkságokra, fészkelőhelyeikre azok a varjak is, amelyek csak téli vendégek voltak nálunk. Nem feketéllik már nagy csapataiktól a határ. A mező, a rét, a szántó lassan tavaszi zöld ruhába öltözik.

A hideg nem mindig ártalmas

Sokan nem gondolnák, de a nagy hidegnek jótékony hatása is van a természetre. Az utóbbi években az éghajlat általános felmelegedése miatt egyre több kártevő és kórokozó telet át, és veszélyeztette a növényeket a következő évben. Így például a kertészetekben a fűtetlen fóliasátrakban a hosszan tartó kemény fagy jelentősen csökkenti a talajban élő fonálférgek számát. A gyümölcsösökben, szőlőkben a növények elviselik a hideget, mivel mély nyugalmi állapotban vannak. Fajonként eltérő a fás növények téli hidegtűrése, de károsodást csak a két hétig tartó mínusz 15 Celsius-fok alatti hőmérséklet okoz.

A szántóföldi növénykultúrák is jól bírják a fagyot, ha vastag hótakaró alatt telelnek. A hó nélküli nagyon hideg teleken azonban a gabonafélék kifagyhatnak. Kifagyáskor a növény sejtnedvei lehűlnek, jégkristályok képződnek bennük, majd a sejteket a jégkristályok növekedésükkel szétfeszítik és a növény elpusztulhat. (MTI)

Tudod-e, miért védett a hóvirág?

Az ember kapzsisága miatt. Sokan ugyanis nemcsak egy csokornyt vittek hazra erdei kirándulásukról, hanem zsákszámmra szedték és árulták a piacon. Sőt, a hágamáját is gyűjtötték. Kiásták a földből, és azt is pénzre tették. Miattuk kellett a szigorú szabályozás és a védelem.

A rest macska

Egyszer egy dolgos legény megkérte egy dologtalan, gazdag lány kezét.

Mondta a dologtalan lány, hogy ő hozzámegy a legényhez, de csak akkor, ha megígéri, hogy egy ujjal sem nyúl hozzá, akár dolgozik, akár nem.

– De a macskát megverhetem? – kérdezte a legény.

Megvonta a vállát a lány, hogy felöle verheti a legény a macskát, ahogy csak tetszik.

Megegyeztek, megesküdtek, összeköltöztek. Az ember egész nap dolgozott, a fiatalasszony egész nap heverészett. Ha meg nem heverészett, elment szomszédolni. Ha nem szomszédolt, akkor sétált. S ha se nem heverészett, se nem szomszédolt, se nem sétált, akkor evett vagy aludt. Az udvart fölverte a gaz, a házat fölverte a pizok, a kemence ajtaját beszötte a pók, mert a fiatalasszony véletlenül sem nyitotta ki, hogy meleg ételt főzzön.

Egy nap az ember munkába indult. Mielőtt elindult volna, így szólt a macskához:

– Hallod-e, te macska, azt parancsolom neked, hogy amíg én oda vagyok, minden munkát végezz el. Takarítsd ki a házat, délre főzz meleg ételt, fonj meg egy orsó fonalat, mert ha nem, úgy megverlek, holtodig megemlegeted.

A macska a tűzhely mellett szunyókált, úgy hallgatta az emberi beszédet. Hallgatta a fiatalasszony is, közben a vállát vonogatta, hogy lám, a férjének elment a maradék esze is. Aztán megkérdezte a férjét:

– Kend miért bíz olyasmit a macskára, amit nem tud?

– Tud, nem tud, mindegy – felelte a férje –, ha nem teszi, amit parancsoltam, úgy megverem, három napig moccanni sem bír.

Azzal elment a dolgára.

Az asszony meg nézte, leste a macskát, hogy hozzálát-e a munkához vagy sem. A macska bizony nem mozdult. Rászólt hát szigorúan:

– Végezd el a munkádat, különben megkeserülöd!

Elment ő is. Alkonyodott, mire hazajött. A macska akkor is a tűzhely mellett szunyókált. A szobát nem takarította ki, meleg ételt nem főzött, az orsó fonalat nem fonta meg.

– No – mondta a fiatalasszony a macskának –, ebből baj lesz.

Az is lett. Megjött az ember, körülnézett, látta, hogy a parancsnak nem lett foganatja.

– Most megkapod a magadét – mondta.

Azzal a macskát a felesége hátára rakta, fél kézzel fogta, a másik kezével csépelte. Nyávogott a macska, majd kinyávogta a lelkét. De a fiatalasszony még keservesebben panaszkodott, mert a macska kínjában összevissza karmolta a hátát.

Nohát, hogy a verésnek vége lett, a fiatalasszony hazafutott az anyjához, s elpanaszolta, ami történt.

– Mit tegyek, édesanyám, jaj, mit tegyek? – kérdezte a fiatalasszony.

– Mást nem tehetsz, lányom, hacsak azt nem, hogy a macska helyett elvégzel mindent – mondta az anyja.

A fiatalasszony megfogadta, hogy akármilyen parancsot kap a macska, ő elvégzi. Aztán hazament a nagy fogadalommal.

Reggel csakúgy történt, mint előző nap történt volt. Az ember, mielőtt dolgára indult volna, rászólt a macskára.

– Hallod-e, te macska – mondta neki –, mire megjövök, kitakarítod a szobát meg a konyhát.

– Ki én, édes uram – felelt a fiatalasszony.

– Meleg ételt főzöl délre, hogy legyen mit ennem, mikor megjövök a munkából.

– Főzök, édes uram – mondta a fiatalasszony.

– Fonsz egy orsó fonalat.

– Fonok, édes uram – mondta a fiatalasszony.

– Mert ha nem teszed meg, amit parancsoltam, ma kétszer annyi ideig verlek, mint amennyit tegnap vertelek.

– Nem kerül rá sor, édes uram – mondta a fiatalasszony. Fölkapta a fejét az ember, s odanézett a feleségére.

– Mit karattyolsz? – kérdezte. – Nem vagy te macska.

– Az nem vagyok, de én jobban tudok beszélni vele, mint te, majd megmagyarázom neki, hogy mit hogy kell csinálni.

– Akkor nincs semmi baj – mondta az ember, s elment a dolgára.

Még át sem lépte a küszöböt, a fiatalasszony máris hozzálátott a munkához. Kitakarította a szobát, begyűjtött a tűzhelybe, vizet tett a tűzre, krumplit hámozott, tyúkot vágott, megfőzte az ebédet. Mikor az ebéd elkészült, kitakarította a konyhát is. Aztán fonni kezdett.

Delet harangoztak, megjött az ember. Körülnézett, aztán így szólt elismerően:

– No, ma a macska jó munkát végzett, így legyen ezentúl is, különben jön a macskavetés.

– Így lesz, édes uram – felelt a fiatalasszony.

S azóta boldogságban, békességben élnek mind a hárman.

Az ember, az asszony meg a macska.

Kolozsvári Grandpierre Emil

Márton László

Hamis tanú

(Részlet)

Rozsda Elek – foglalkozása vármegyei főügyészhelyettes – azt gondolja, hogy a tiszaréti cselédlány eltűnése egy felderítetlenül maradt bűnügy. Nem több és nem kevesebb.

Félő, hogy már sohasem tudjuk meg, mi történt a mi Eszterünkkel. Annál inkább meg tudjuk és megtapasztaljuk majd, hogy mi fog történni ezzel az országgal.

Vagy talán a bárónó – úgy is, mint helybeli földbirtokos asszony – hallott valamit az Eszter sorsáról? Talán valami biztosat is tud róla?

Stróbel Vilma magasra emeli az állát. Most nem annyira Erzsébet királynéra hasonlít, hanem dédanyjára, Weér Juditra, aki az egregyi kastély védelmét irányította, amikor az öreg Wesselényi szolgái ostromot indítottak ellene. (Lehettek vagy ötvenen, puskájuk is volt, sőt egy kisebb ágyút is odavontattak a bivalyokkal.)

Hát persze, hogy tudok róla. Ha valaki, én biztosan tudom. Április elsején hattyúvá változott.

Tessék?

Mondom, hattyúvá változott. Vaszilij mesélte nekem. Ő itt a hattyúpásztor. Nem értik az urak?

Füsth Zsiga érti. Könnyű neki, ő már többször megfordult Boldogfálván. Tudja, hogy a Taksonyság északkeleti peremén, ahol kezdődnek a hegyek, van egy főboszorkánymester, aki tavasszal bejár minden helyet, és kijelöli az embereit: „Te az idén ennek vagy annak az állatnak leszel a pásztora!” És akkor az illetőnek muszáj elválnia, mert minden állatnak kell, hogy pásztorra legyen. Ha ügyes a pásztor, akkor egy se vész el az állatai közül, vagy csak annyi, amennyit a pásztor engedélyez. Hafinec Petró tavaly kiment nyestet lóni, hát úgy ugráltak ki a fából, mint az iskolából a nebulók, egymás után kilencen lótt. Amikor kiugrik a tizedik, a legszebb, és azt is le akarja lóni, egyszer csak egy ember jön ki a fa mögül, és azt mondja: nem szabad!

Dehogynem szabad! Nekem szabad! Én vagyok itt az erdőkerülő!

Mégsem szabad! Már adtam neked kilenc példányt, a tizediket nem adom. Hiába lósz rá, úgysem találod el!

Ahogy ezt kimondta, olyan lett, mint a mohos fa, és eltűnt az ágak között. Akkor értette meg Hafinec Petró, hogy ez volt a nyestpásztor.

De például bolhapásztor is van. Egyszer Bobby és én együtt megmáztuk a Kopacz-hegyet, és Kilina Gyuró kunyhójánál ránk esteledett. Itt fogjuk tölteni az éjszakát, mondom Bobbynak. Jaj, nem lesz az jó, mondja Bobby. Hiszen ez a Gyuró boszorkánymester!

Mégis bementünk, mert sötét volt, és zuhogott az eső. Már hatan voltak bent: Gyuró, a házigazda, Popadjuk Iván, Prodán Palkó és három idegen. Bobby aggodalmaskodott, vajon elférünk-e.

Elférni elférnénk, de a mécses fényénél is látom, hogy csak úgy nyüzsögnek a bolhák. Ezek megesznek minket az éjjel.

Nem baj az, biztat minket Kilina Gyuró. Várjon csak a méltóságos bárónó egy cseppet. Azzal leszúrt egy nagy kést a kunyhó közepén, de úgy, hogy csak a nyele állt ki a földből. Aztán eloltotta a mécseset. Mi pedig úgy aludtunk reggelig, mint a bunda. Nem bántott minket se bolha, se más-milyen féreg.

Reggel aztán láttunk olyan csodát, hogy csak úgy bámultunk. A kés nyele tele volt bolhával. Mint egy csúcsos fekete kalap, úgy vonta be a bolhák irtóztató sokasága.

Bobby tűzbe akarta dobni a kést, de Kilina Gyuró nem engedte: nem szabad azt, mert legközelebb nem fogadnának szót.

Abban az évben ugyanis Gyuró volt a bolhapásztor.

Ugyanígy hattyúpásztor is van. Idén Kirecsány Vaszilij.

Ő mesélte, hogy április elsején, szombaton a mi Eszterünk a boltból hazatérőben elveszített a visszajáró pénzből két krajcárt, és félt, hogy nagy verést kap. De aztán jól végződött a dolog. Nem mintha a szép fényes érme előkerült volna, mert az ugyanúgy eltűnt, mint később maga Eszter is. Viszont a nagy verés elmaradt. A mi Eszterünk lement a Tiszához, bukfencet vetett, és egy szempillantás alatt átváltozott hófehér hattyúvá. Egy darabig még ott úszkált a tiszaréti partszakasznál, de aztán a hattyúpásztor szólt neki, hogy nem lesz ez így jó. Micsoda dolog az már, hogy Eszter fogja magát, csak úgy ukkmukkfukk átváltozik, és csatlakozni akar az ő hattyúihoz? Ő kilencvenkilenc hattyúra kapott engedélyt, és ha a főboszorkánymester százat számol össze a

falkában, akkor őt, Kirecsány Vaszilijt meg fogja büntetni.

Hát akkor mitévő legyen szegény újdonsült hattyú? Hová menjen? Kihez forduljon?

Megmondom én azt neked. Ott van Bajorország legdélebbi zugában Neuschwanstein, magyarul Újhattyúkó vára. A várkapu előtt van a Hattyúk tava. Ott tizenkettő a létszám, de most csak tizenegy hattyú van a tóban. Repülj oda, amilyen gyorsan csak tudsz, és te leszel a tizenkettő.

A mi Eszterünk, aki cselédlány korában azt sem tudta, mi fán terem Bajorország, nosza oda-repült, és most ott úszkál az újhattyúkói várkastély tövében. Újhattyúkó várát a bajor király építette, és az olyan egy pompás, cicomás kastély, hogy csak a mesében van hozzá hasonló, vagy talán még a mesében sincs. A tóban ott lakik a tizenkét hattyú, a csodakastélyban ott lakik a bajor király, és ott vendégeskedik nála Richard Wagner, a zeneköltő, amikor jobb az egészségi állapota, mint jelenleg. A mestert, úgy hallottam, meggyötörték a Parsifal bemutatója körüli hercehurcák. Nehogy aztán ő is meghaljon itt nekünk, mint nemrég Arany János!

Na szóval, a mi Eszterünk ott úszik tizenkettőmagával a Hattyúk tavának felszínén. És a tóban él egy himsellő, és néha kinyújtja a kezét a víz alól, és megsimogatja a mi Eszterünk hattyúprémes hasát. És a bajor király kiszaladgál a csodakastélyából a tópartra, és gyönyörködik a hattyúiban, és a mi Eszterünket mazsolás kuglóffal eteti.

Kedves Olvasó Tanulók!

Márton László (1959) kortárs magyar író előző regénye, *A mi kis köztársaságunk* (2015) – a második világháború befejeződését és Magyarország szovjet megszállását követően – a Vésztői Köztársaság néven elhíresült történetet dolgozta fel, illetve helyezte a maró ironia világába. (Részletet olvashattatok belőle a Gyöngyhalászban.) Olyan történetek ezek a magyar történelemből, amelyekről nem lehet a higgadt objektivitás nyelven beszélni.

A *Hamis tanú* című, 2016-ban megjelent regénye a – világhírű és világméretű felháborodást keltett – tiszzaeszlári vérvád történetét helyezte ugyancsak a groteszk és az ironia nyelvi világába és beszélte el olvasóinak.

1882-ben a tiszzaeszlári Solymosi Eszter keresztény cselédlányt gazdasszonya festékként küldte a boltba. A lánynak azonban máig tisztázatlan körülmények között nyoma veszett. Később a helyi zsidókat vádolták meg a lány rituális meggyilkolásával. Országos és európai ügy lett belőle. Egy-

részlet alapot szolgáltatott az antiszemita érzelmek fellángolásához, másrészt – a felvilágosult értelmiségi lakosság körében – nagy felháborodást keltett a perben tért nyert középkori babonák, a tudatlanság és elfogultság miatt. A per a vádlottak felmentésével ért véget, ugyanakkor az antiszemita csoportosulások országos zavargást szítottak.

A tiszzaeszlári történet valószínűleg örökké feltáratlan marad. Félelmetes ügy. Nekem leginkább Závada Pál *Egy piaci nap* című regénye jut róla eszembe – ugyancsak itt olvashattatok belőle részletet. Két dolog mindig közös ezekben a történetekben: a lakosság körében elharapódzott általános szegénység és kilátástalanság érzete, másrészt pedig a nagy fokú tudatlanság.

Hogy miért kell ezt egy gyermeklap irodalmi rovatában felhozni? Mert hazugság volna azt hirdetni, hogy az irodalom csak szórakoztató lehet, hogy a világ az csak szép és jó. Mert egyáltalán nem így van.

En is most olvasom a regényt. Még nem értem a végére. Remélem, ti is kedvet kaptok hozzá!

Bence Erika

RÉGI MESTERSÉGEK

A kádár

Tekintélyes mesterség volt régen az övék. Jó módban is éltek a kádárok. Hiszen a bortermelő vidékeken minden ősszel sok hordóra volt szükség, így volt munkájuk bőven. Régen fahordókban tárolták a bort. Abban szállították a kereskedők is a messzi országokba, oda, ahol nem termett meg a szőlő: vízen, például a Dunán nyugat felé Ausztriába, Németországba, vagy tengelyen, azaz lovas kocsin északnak föl Lengyelországba, keletnek Oroszországba.

A kiürült hordókat nem hozták vissza, így a szőlősgazdák minden évben újat rendeltek a kádároktól. Azok aztán iparkodtak is egész évben, hogy ősre legyen elég hordó. A szállításhoz legalkalmasabb a gönci hordó volt. Kis mérete miatt (136,6 literes) könnyen felfért a kocsira. A zempléni erdők tölgyfájából készült. A vidék királyi italát, a tokaji bort ebben szállították Lengyelországba.

A kádár télen az erdőt járta. Ekkor választotta ki a tölgyfák közül a hordónak valót. A farönköket széthasogatta, szétrepesztette donghasábokra, aztán hagyta, hogy kiszáradjanak. Néha évekig szárította a fát. Nyár végén kezdett hozzá

a hordók összeállításához. A kiszáradt dongákat **faragószéken** megtisztította, **vájoló késsel** domborúra faragta, simára gyalulta, majd tűzön megpuhította, úgy hajlította be őket ívben az abroncsba. Legvégül befenekelte a hordót: egy különleges eszközzel, a **csínvágó gyaluval** árkot vágott a dongák aljába, és egy másik különös szerszámmal, a **kádárvillával** ide behúzta a hordó két fenekét.

A szőlőművelés szerszámain, a **kádakat**, **puttonyokat** is sokszor a kádár készítette. Máskor ezt a bodnárookra, pintérekre hagyta. Azok puha fenyőfával dolgoztak. Abból készítették a **vödöröket**, **köpülőket**, **káposztásdészeket**, **vajtartókat** is a háztartások számára. A kádár maga készítette a szerszámain. Amikor

aztán megöregedett, nem is hagyta azokat másra, hanem csak – a műhelyével, no meg a szak tudásával együtt – a fiára. Így szállt a mesterség apáról fiúra.

Ma kevés kádár dolgozik, mert ma már csak az igazán nemes borokat tárolják fahordókban. A nagyüzemi borászatokban hatalmas fémtartályokban érnek a borok. Faedények helyett is zománc-, üveg- vagy műanyag edényeket használunk.

VAJDASÁGI KÉPZŐMŰVÉSZEK

Gyurkovics Hunor grafikus, festő

Gyrkovics Hunor neves grafikus, festő, pedagógus Pécsen született 1941. december 31-én. Az újvidéki Iparművészeti Szakközépiskolába járt, majd Belgrádban, az

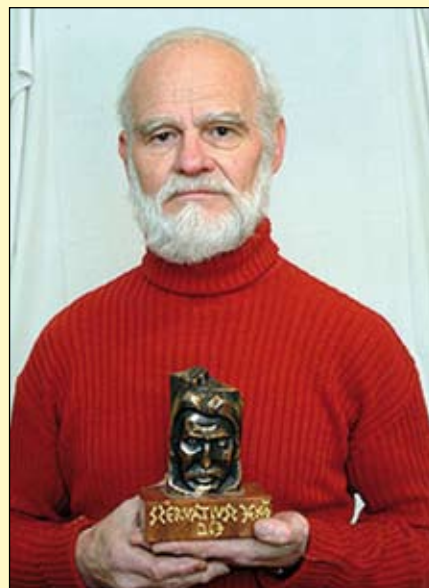
Iparművészeti Akadémia reklámgrafikai szakán fejlesztette tudását. 1971 óta rendszeresen állít ki bel- és külföldön, közel 400 közös és 200 önálló kiállításon jelentek meg

Kendergyár

alkotásai. Szerteágazó, sokrétű munkásságáért számtalan kitüntetéssel díjazták, köztük Szervátusz-díjjal. Számos művésztelep alapító tagja. Akvarelljein Szabadkát és környékét, olajfestményein pedig főleg a vajdasági tájat örökíti meg.

Könyveket is illusztrál, és nevéhez néprajzi tárgyú gyűjtemény is kötődik. Az 1960-as évektől egy csodálatos néprajzi gyűjteményt hozott létre a horvátországi Harasztiban (de Kórógyon, Rétfaluban, Laskán is gyűjtött). Népi használati tárgyak, mint a rézmosás, a fatányér és a vízmerítő, továbbá mérlegek és egykori konyhai darálók, valamint világító eszközök: viharlámpa, petróleumlámpa és kívül-belül mázas mécses kerültek egy közös gyűjteménybe munkájának köszönhetően, csakúgy, mint a szlavóniai magyar embertípusok arcképei, népviseletük és építészetiük.

Gyurkovics Hunor közismert gyűjtő is

A VILÁG EGYIK CSODÁJA

Az alexandriai világítótorony

A történelem leghíresebb építményei között fontos szerepet foglal el a valamikori legendás világítótorony Alexandriában. A város Nagy Sándor (Alexandrosz Magnosz) nevét viselte, a világítótorony pedig a világ hét nagy csodájának egyike volt. Annak ellenére, hogy a világítótorony ma már nem létezik, sok mindent tudunk róla. Számos leírás és rajz maradt fenn róla, amelyek alapján vázolható alakja, nagysága, elképzelhető impozáns mérete. A régészek ókori római pénzerméken is megtalálták ábrázolását.

A csodálatos torony, a fárosz építése I. Ptolemaiosz és II. Ptolemaiosz fáraók idejére tehető és i.e. 279-ben fejeződött be. Ptolemaiosz Szótér Nagy Sándor hadvezére, Egyiptom helytartója, majd a fáraók utolsó, nem egyiptomi dinasztiájának megalapítója volt. Ezekben az időkben az északkelet-afrikai országra nagy hatással volt a hellén kultúra.

A világítótorony Pharosz szigetén állt, az alexandriai kikötőnél. Tervezője a görög Szószratosz építész volt, de az ötlet állítólag magától a makedón hadvezértől és királytól, az Egyiptomot is meghódító Nagy Sándortól eredt, aki felismerte a hely kitűnő fekvését.

Az építkezés hosszúnak és nagyon költségnek bizonyult. Az alapzatot úgy tervezték, hogy üveglapok elhelyezésével ellenállhasson a sós tengervíz maró hatásának. Maga a torony fehér márványból készült. Nem maradtak fenn leírások az építkezés folyamatáról, és arról sem, milyen technikákat használtak, de kétségtelül nagy kihívást jelentett a vállalkozás. A torony magasságáról eltérő adatok vannak, valószínűleg 122 méter lehetett. Ezzel az akkori világ legmagasabb építményének számított.

Három fő részből állt: legalul egy óriási sziklatákolmány helyezkedett el. Rajta négyzetes alakú építmény, amelyben 300 helyiség volt. Megfigyelőablakok voltak rajta, amelyekből a tengeret figyelték az örök, de az eget vizsgálva a csillagászok is végezhetek kutatásokat, méréseket. Középen nyolcszögű alakzat állt, amelyen keresztül csigalépcső vezetett fel a tetőre. A létesítmény legfelső része kúp alakú volt. Csúcsán egyes források szerint a görög napistennek,

Így nézhetett ki az alexandriai világítótorony

Festmény a világítótoronyról

Héliosznak, mások szerint Poszeidónnak, a tengerek istenének és a hajósok védelmezőjének a szobra állt. A világítótoronyt tehát (mint nagyjából minden más az ókori Egyiptomban) az isteneknek szentelték. A legfelső emelet egy tetőrész volt, amelyben óriási tűz égett éjjel-nappal. Derűs időben állítólag 50 kilométernyi távolságról is láthatták a hajósok a nyílt tengeren a világító fényt. A jeladásokra még tükröket is használtak. Sok hajónak volt ez az úti célja, mivel az egyiptomi Alexandria az ókori világ egyik leghíresebb kikötőjének és kereskedelmi, valamint tudományos központjának is számított, a torony pedig a város ismertetőjele volt.

A torony ezer évig állt, dacolva az idővel, természeti csapásokkal, földrengésekkel. A világ csodái közül a legtovább maradt meg. A VIII. század végén, 796-ban azonban egy földrengés annyira megrongálta, hogy már nem lehetett felújítani. Mások szerint csak a XIV. század folyamán ment tönkre végleg. Maradványain egy erődtítmény alakítottak ki. Idővel azonban ez is elpusztult, sőt a sziget sem maradt meg mára. Mivel a régi Alexandria helyére új várost építettek, valószínűleg sohasem fognak előkerülni a régi építmények, köztük a híres világítótorony maradványai, azokon kívül, amelyeket idáig a bűvárok megtaláltak.

Gyarmati Balázs történész

Tudod-e?

A római Plinius történész leírása az egyik legjelentősebb forrás az alexandriai világítótorony megismeréséhez. Plinius többek között azt írta jegyzeteiben a világítótoronyról, hogy tükrei olyan erős fényt tudtak irányítani a közeledő ellenséges hajókra, hogy azok felgyulladtak és elsüllyedtek.

Farkasok és emberek

Az elmúlt években a tinik nagy kedvence lett a Teen Wolf, azaz Farkasbőrben című amerikai televíziós sorozat, amelynek megalkotója Jeff Davis. Mellékesen megjegyezve, az ő nevéhez fűződik a Gyilkos elmék című sorozat is. Jeff Davis-ről még annyit érdemes tudni, hogy a Teen Wolf esetében, mondhatni, biztosra ment és a saját élményeire, tapasztalataira támaszkodott. Tíz éves volt ugyanis, amikor az eredeti Teen Wolf, Az ifjú farkasember meghódította a világot. Minden bizonnyal Jeff is a film bűvöletébe esett, tiniként talán ő is természetfeletti képességekkel ellátott farkasember akart lenni.

Az ifjú farkasember film tehát 1985-ben jelent meg, Rod Danel rendezte, a főszereplőt, Scott Howardot, pedig Michael J. Fox alakította, akit egyébként a Vissza a jövőbe trilógiából is ismerhetünk. Az ifjú farkasember Scottról, a gimnazista fiúról szól, akinek semmi sem sikerül igazán, nem remekel a kosárlabdában, ráadásul reménytelenül szerelmes. Nem is csoda, hogy elégedetlen az életével. Amikor viszont természetfeletti átalakuláson megy át és farkasemberré válik, minden megváltozik. A filmnek 1987-ben lett folytatása is, Az ifjú farkasember 2., amelyet Christopher Leitch rendezett. A főszerepben Jason Bateman láthatunk. Készült róla rajzfilmsorozat is. Jeff Davis az elsőt vette alapul, amikor megalkotta a Teen Wolf, azaz Farkasbőrben című sorozatot,

amely az Amerikai Egyesült Államokban 2011 nyarán indult.

A sorozat középpontjában egy átlagos középiskolás fiú, ezúttal Scott McCall áll, akit megharap egy vérfarkas. Amikor Scott osztályába egy új lány, Allison Argent érkezik, rögtön megtetszenek egymásnak, ezért Scott megpróbál normális életet élni. Mindenki előtt titkolja a vérfarkas létét, csak a legjobb barátja, „Stiles” Stilinski tud róla, aki segít a hétköznapi életben boldogulni nem mindennapi haverjának. Aki még tud Scott vérfarkas létéről, az egy másik titokzatos vérfarkas, Derek Hale.

Nem kellett túl sok, a Teen Wolf igencsak népszerű lett a fiatalok körében, akárcsak a főszereplők. Scott McCall-t Tyler Posey alakítja. **Tyler Garcia Posey** 1991. október 18-án született Kaliforniában. Színész és író édesapja hatására már gyermekkorában elkezdett érdeklődni a filmezés iránt. Egyik első fontosabb szerepét 2002-ben kapta meg. Ekkor a nagy sztár, Jennifer Lopez által eljátszott karakter fiaként jelent meg az Álomban már láttalak című filmben, később pedig Raul szerepében is láthattuk a nagy sikerű Doki című sorozatban. Érdekes, hogy 2007-ben egy másik farkasember, Jacob szerepére jelentkezett az Alkonyat c. filmbe. A szerep végül nem hozzá került, de a sors mégis úgy hozta, hogy farkasbőrbe búj-

jon, így a nagy áttörést számára a Teen Wolf hozta meg.

Habár Tyler Posey tekinthető a sorozat címszereplőjének, sokak szerint a film igazi sztárja Scott barátja, „Stiles” Stilinski, akit Dylan O'Brien alakít. Dylan O'Brien 1991. augusztus 26-án született New Yorkban. Színész édesanyja és operatőr édesapja ellenére karrierje a Teen Wolf sorozattal indult meg. Eredetileg Scott McCall szerepéért ment el a meghallgatásra, de amikor elolvasta Stiles szövegét, az ő karaktere jobban felkeltette érdeklődését. Dylan számára azóta a filmvilág kapui tágra nyíltak. Láthattuk a Gyakornokban, Az útvesztőben, Az útvesztő: Tűzpróbában, a Mélytengeri pokolban, de remélhetőleg hamarosan az American Assassin-ben és Az útvesztő harmadik részében is viszontláthatjuk a mozivásznon.

Visszakanyarodva a Teen Wolfhoz, a sorozat szinte már a megjelenése pillanatában kedvező kritikákat kapott, így több évad is készült belőle. Sajnos azonban Jeff Davis tavaly nyáron nem a produkció megújításáról, hanem annak lezárásáról értesítette a rajongókat: bejelentette, hogy a hatodik évad az utolsó.

Új lemez a kalózoktól

Az Alestorm skót kalózzrock együttes legutóbbi nagylemeze *Sunset on the Golden Age* címmel 2014-ben került a lemezboltok polcaira. A Christopher Bowes vezette együttes azóta megállás nélkül turnézott e lemez népszerűsítése céljából, hogy minél több rajongó előtt élőben is bemutatassa az új szerzeményeket. Ugyanakkor 2015-ben hatalmas változás is történt, hiszen távozott a zenekarból Dani Evans gitáros, helyét pedig a Wisdom egykori gitár virtuóza, Bodor Máté vette át, aki egyébként a Leander Kills gitárosa is. A Leander Kills ennél fogva nemrég jelentette be, hogy Bodor Máté már nem zenél velük, helyét Vermes András veszi át, és ő tart velük a *Dal* című megmérettetésen is. Sértődésről persze szó sincs, Bodor Máté megmarad tiszteltetbeli tagnak. Időközben az új felállású Alestorm nemrég azt is beharangozta, hogy stúdióba vonultak felvenni az új lemezre számtal dalokat. Az új lemez a *No Grave But The Sea* elnevezést kapja. Vélhetően még az idén megjelenik.

Néha énekelget

Egyre gyakrabban hallhatunk arról, hogy a modellek, vagy a volt szupermodellek más területen is megvillogtatják képességüket. Nemrég Gisele Bündchen mondott köszönetet Ana Vilela énekesnőnek, amiért létrehozta az egyik kedvenc és igazán hiteles mondanivalójú dalát, amit a modell maga is felénekel a lemenő nap fényében, gitárral kísérve saját magát. Ez egyébként nem az első alkalom, hogy Gisele zenei útra tévedt, hiszen tavaly egyik parfümreklámjában is dalra fakadt, korábban pedig egyik reklámfilmjében is énekelte. A zene iránti szenvedélye azonban ne tévesszen meg senkit se, Gisele ugyan visszavonult a modellkedéstől, de nem tervez karriert építeni a popiparban, sokkal inkább a családjának él és csak néha énekelget.

Gregorian-koncert

Térségünkben lép fel a németországi Gregorian, mégpedig a Final Chapter Tour 2017 keretében

A nagyszabású koncerten a hagyományos gregorián ének és a kemény rock különleges zenei elegyét élvezheti a közönség, látványos, speciális effektusokkal megfűszerezve. A Gregorian létrejöttéhez egy érdekes kis történet is kapcsolódik. Frank Peterson egy kolostori látogatása során a középkori folyósokon sétált és rockzenét hallgatott a walkmanjén. A szerzetesi kórus éneke keveredett azzal a zenével, amit épp hallgatott, és ez különleges kísérletre inspirálta: megpróbálta a gregorián dallamokat a rockzenével keverni. 1990-ben jött létre a kísérlet, a világhírű Enigma, melynek Frank Peterson az egyik alapítója. Az Enigma azonban inkább pop-orientált volt, míg Frank zenei ízlése roppant változatos, a klasszikus zenétől egészen a rock zenéig terjed. Így létrehozta a Gregorian, amely egyebek közt Coldplay-, Depeche Mode-, Pink Floyd- és Metallica-dalokat ad elő gregoriánus stílusban, és nem zárkózik el a metal zeneszámtól sem. A Gregorian ebben a hónapban, tehát február 5-én Budapesten, 8-án pedig Belgrádban koncertezik. A turné alkalmával a gregorián énekesek egy énekesnővel és egy rockzenekarral kiegészülve lépnek fel.

Az utolsó Jedi

A Star Wars film készítői nemrég közzétették, hogy december 15-én kerül a mozikba a Star Wars VIII, melynek *Az utolsó Jedi* címet választották. A film forgatókönyvét a rendező, Rian Johnson írta, maga a történet pedig ott veszi fel a vezérfonalat, ahol a 2015 decemberében bemutatott *Az ébredő Erő* letette. A folytatásban már biztosan visszatér Mark Hamill, Adam Driver, Daisy Ridley, John Boyega, Oscar Isaac, Lupita Nyong'o Domhnall Gleeson, Anthony Daniels, Gwendoline Christie és Andy Serkis, és a szereplőkhöz csatlakozik Benicio Del Toro, Laura Dern és Kelly Marie Tran. Az még nem egészen világos, hogy mi lesz a Carrie Fisher által életre keltett Leia hercegnő jeleneteivel, ugyanis a színésznő decemberben elhunyt, de előtte már több jelenetet is leforgatott.

Jelige: „Jégvarázs”

Kedves Bizalmas sorok! Hatodikos lány vagyok, és amióta szeptemberben elindultunk az iskolába, szerelmes vagyok az egyik fiúba. Az osztálytársamról van szó, akivel mindennap találkozok. A gondom az, hogy nagyon szegénylős vagyok, és nem tudok vele kapcsolatot teremteni még így sem, hogy osztálytársak vagyunk. Mindig elnémulok, amikor a közelében vagyunk a barátnőimmal. Levelet is írtam neki, és valójában azt is szégyeltem, hogy a leveletem a barátnőm adja át. Kérlek, segíts, milyen módon küzdhetem le a szegénylősségemet és közeledhetek hozzá, és ami szintén nagyon fontos, hogy ne rontsak el mindent.

Válasz:

Kedves Jégvarázs!

Nagyon nehéz dolog a szerelem! Sokszor megtörténik, hogy serdülőkorban nem tudjuk, hogy mit és hogyan tegyünk. Mi lenne a legjobb és leghatásosabb lépés? A barátnő postai szolgáltatását semmiképp sem ajánlom. Miért? Mert annak ellenére, hogy osztálytársak vagytok, mégsem ismered eléggé, nem tudhatod, hogy hogyan is fog reagálni. Nem egyszer megtörtént már, hogy az ilyen levéllel valaki felvágotta a többiek előtt, vagy nyilvánosan kinevette a másikat, mert úgy gondolta, hogy menő lesz, ha így cselekszik. A levelet esetleg mutogathatja másoknak, vagy éppen szegényében, esetleg dühében széttépheti. Meglehet az is, hogy a dolog jól végződik, egészen romantikusan sült el, de ezt, sajnos, nem tudjuk, nem tudhatjuk előre. Ha tele van a szíved, ezt a levelet inkább a naplódba írd. Ha naplót vezetsz, minden gondolatodat, élményedet, érzelmedet megfogalmazhatod, és ezzel már könnyebb is lesz neked. Mielőtt komolyabb lépést tennél, végezz egy kis megfigyelést. Tanulmányozd a fiú viselkedését irántad, és a többi lány iránt az osztályban. Azoknál érdeklődj felőle, akik jobban ismerik, akikkel többet barátkozik, több időt tölt. Hogy van-e már szimpátiája, mit szeret és mit nem, mivel foglalkozik szabadidejében... Figyeld, hogyan viselkedik, amikor a közelében vagy. Közön-e, amikor találkozottok, szól-e más alkalmakkal is hozzád, néz-e, mosolyog-e rád stb. Nagy a valószínűsége annak, hogy útközben a fiúhoz is eljut, hogy érdeklődsz iránta. Így megtudhatod, hogy van-e nála esélyed, tetszel-e neki vagy sem. Ha nem jön össze a dolog, ha még nem jött el a te időd, ne búsulj! Azt fogod nemsokára észrevenni, hogy már egy másik fiú dobogtatja meg a szívedet. Addig is barátkozz az osztálytársaiddal, kapcsolódj be a beszélgetésekbe, és biztos, hogy idővel a társalgás is könnyebben fog menni. Olvass sokat, és így bővítsd a szókincsedet, hogy könnyebben menjen majd a beszélgetés, ne kelljen keresgélned a szavakat.

Jelige: „Bakizó barátnök”

Kedves Bizi!

Mi ketten, a két legjobb barát, a Jó Pajtás rendszeres olvasói vagyunk. Elhatároztuk, hogy jelentkezünk, mert nem tudjuk, mit tehetünk még, hátha segíthetsz megoldanunk a problémánkat. Az a gondunk, hogy már 3 hónapja, mindketten ugyanabba a fiúba vagyunk szerelmesek. A fiú egy évvel idősebb nálunk. Eddig nem mertük megszólítani, mert eléggé szegénylős srácnak számít. Azt csináltuk, hogy amikor csak módunk volt rá, mindenhova követtük. Telefonon is felhívtuk, és amikor jelentkezett, megszakítottuk a hívást. A Facebookon még nem mertük bejelölni, mert már azért is, hogy mindig ott voltunk körülötte, az egész iskola piszkálja, hiszen észrevették, mit csinálunk. Ha bejelölnénk, tiltana bennünket, mert biztosak vagyunk benne, hogy nagyon haragszik ránk. Megpróbáltunk bocsánatot kérni tőle, és bevallani, mit érzünk, de már többször egyszerűen otthagyt bennünket. Így nem sikerült a bocsánatkérés. Most meg messze elkerül bennünket. Jó lenne tudni, hogyan tovább, mit tegyünk? Segíts ha tudsz!

Válasz:

Kezdetnek jót tenne, ha visszavonulót fújnatok, és megváltoztatnátok a fiú iránti viselkedéseteket. Úgy érzem, a leveletekből kicseng, hogy ez alatt az idő alatt ti ketten valójában nagyon jól szórakoztatok, és a végső célotok nem az volt, hogy valamelyiktek befutó legyen a fiúnál, hanem az, hogy ti ketten jót bulizzatok. Sajnos az egész nem úgy sült el, ahogyan gondoltátok, pontosabban mondván meggondolatlanul viselkedtetek, és magatok ellen fordítottátok a fiút. Biztos, hogy a fiú nem érezhette jól magát a bőrében, míg ti üldöztétek. Ti ketten még túlerőben is vagytok vele szemben, mert párban nyomultatok, neki meg teljesen egyedül kellett megbirkóznia mind a kétőtök viselkedésével, mind az osztálytársai és az iskola piszkálódásával. Ezért a továbbiakban hagyjátok békén a fiút! Tegyetek pontot erre a történetre, mert biztos, hogy ennél a fiúnál befejeztétek a szereplést. Ti ketten pedig élveztétek a barátságotokat, és arra gondoljatok, hogy ha veletek viselkednének úgy, ahogy ti viselkedtetek, hogyan éreznétek magatokat?! Azt adjátok másoknak, ami nektek is jólesik!

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

NAHÁT!

Hogyan győzzem le a sértődést?

Csak annak a személynek lehet megingatni az önbizalmát, aki hagyja. Igyekezz mindig megőrizni a hidegvéred, ne vegyél azonnal mindent a lelkedre!

A bosszantó önmagát minősíti – Ha egy megjegyzésből süt a rosszindulat, a gonoszság, ne vess a sértő szemébe. Erre találták ki a népi mondást: Bolond libból bolond szél fúj.

Állítsd le a családi kritikásokat – Legjobb, ha a családon belül tapintatosan megmondod: az örökös kritika zavaró, nehéz elviselni a folytonos becsmérlést.

Nálad is lehet a hiba – Nem biztos, hogy a hallott megjegyzés sértés. Lehet, hogy csak jóindulatú figyelmeztetés.

Kérdezz vissza! – Ha valaki folyton bosszantó megjegyzéseket tesz rád, nyugodtan kérdezz vissza. A „Nem értem, mit is mondtál?” fordulat a legdurvább sértés fullánkját is kitépi. Gorombább változata: „Szóltal, vagy csak a légy zümmögött?”

Amit eddig nem tudtál a fogaidról

Köztudott, hogy fogainknak szerepük van a rágásban, a beszédhangok képzésében. Lehet, hogy eddig nem tudtál mindent fehéren csillogó fogsorodról? Kapaszkodj meg: nem csak a cukor a fogak ellensége.

1. A savanyú dolgok éppolyan károsak, mint az édesség

A magas savtartalmú, alacsony pH-értékű ételek, mint például a savanyú cukorkák, az üdítőitalok, a gyümölcslevek rendkívül károsak, kikezdi a fogzománcot, aminek következtében csökken a fogak mérete. A legnagyobb pusztítást a citromsav végzi a fogainkon.

Ha magas savtartalmú ételt-italt akarsz magadhoz venni, mindenképpen más étellekkel együtt fogyaszd, így minimalizálva a sav károsító hatását. Még jobb, ha bekapsz egy xylit tartalmú rágógumit: a xylit háttalanítja a baktériumokat, segít megelőzni a fogszuvasodást.

2. A fogzománc az emberi szervezet legkeményebb anyaga, de könnyen törik, ha beleharapsz egy kemény falatba. Az ember nem tud új fogakat növeszteni, mint a hód.

3. Foghiány

Kihúzhatják egy-két, esetleg mind a 32 fogadat, de van, akinek eleve hiányos a fogazata. Leggyakrabban a bölcsességfogak nem bújnak elő, de előfordul, hogy az oldalsó metszők hiányoznak. Ez a probléma általában öröklötten jelentkezik. A fogakat ínybetegség vagy súlyos fogszuvasodás miatt is elveszítheted. A hiányt nem könnyű pótolni.

4. A túl sok fluorid is árt a fogaknak

A fluorid valóban nagyon fontos a fogak egészsége szempontjából. Ha azonban egy fejlődő fogazatú 8 éves, vagy annál fiatalabb gyerek szervezete túl nagy mennyiségben jut fluoridhoz, fluorózis alakulhat ki. E jelenségre eleinte a fogakon látható fehér, majd barnává váló foltok utalnak. Mivel belső folyamatról van szó, ezeket a csúnya foltokat a fog-

orvos sem tudja eltüntetni. A gyerekek szervezetébe sokszor a lenyelt fogkrémek miatt kerül túl sok fluorid. A kicsiknek ezért a fluorid-mentes fogkrém használata javasolt.

5. A fogszabályozó is okozhat fogszuvasodást

A kapcsok között felgyülemelő baktériumok, ételmaradékok, savak kikezdehetik a fogzománcot. Az ásványi anyagok hiányát a fogakon eleinte világos pöttyök jelzik, ezek később csúnyán besötétedhetnek.

A nyelvünk természetadta fogkefének is egyben. A fogszabályozós fiatalok ritkábban tisztítják vele fogaik felületét, mivel kellemetlen érzés a nyelv fémmel való érintkezése. Így szájszagot is okozó lepedék képződik a fogakon.

A fogaink szépségünket is szolgálják. Tegyükünk értük!

(WEBBeteg)

TESZT

Rokonszerető vagy?

Neked mit jelentenek a rokoni kapcsolatok?

1. Szívesen fogadod a váratlan rokoni látogatásokat?

- a) Igen. (2 pont)
- b) Jobban szeretem, ha előre tudok róluk. (0 pont)
- c) Néha nehezemre esnek. (1 pont)

2. Örülsz, ha a távolban lakó rokonok hosszabb ideig nálatok alszanak?

- a) Csak akkor, ha külön szobában alszanak. (1 pont)
- b) Igen, mert akkor vidám a légkör. (2 pont)
- c) Nem, mert megzavarják a nyugalmamat. (0 pont)

3. Milyen gyakran találkozol a rokonaiddal?

- a) Minden nyáron. (1 pont)
- b) Családi összejöveteleken. (0 pont)

c) Van, akivel havonta, van, akivel naponta. (2 pont)

4. Rokonaid néha az idegeidre mennek?

- a) Néha előfordul. (0 pont)
- b) A mi családunkban mindenki tudja, hol a határ. (1 pont)
- c) Még soha nem éreztem ilyet. (2 pont)

5. Kedveled a baráti találkozókat?

- a) Csak akkor, ha van rá időm. (1 pont)
- b) Nem, inkább a magányt szeretem. (0 pont)
- c) Ez a legkedvesebb időtöltésem. (2 pont)

ÉRTÉKELÉS:

0–2 pont:

Sokszor úgy érzed, hogy nincs szükséged a családi háttérre, mert több vidámságra

vágysz. Rosszul teszed, ha így gondolkodsz, mert később válik világossá számodra, hogy rokonokra, jó emberekre mindenkinek szüksége van.

3–6 pont:

Biztos háttérrel a család, jól érzed magad köztük, ha együtt vagytok, elfelejted minden gondodat. Örülsz, ha találkozhatasz a rokonokkal, de nem tartod nagyon fontosnak, hogy a kapcsolatokat túl szoros legyen. Fontosabb neked a szűk család.

7–10 pont:

Néha próbálsz kitérni a családi kötelességek, mert annak egyhangúsága unat. A gondjaidat igyekszel egyedül megoldani, ügyeidbe nem avatod be a családodat. A szüleidet ez néha bántja. A rokonságban viszont van egy-két ember, akivel nagyon jól megértitek egymást.

Top 5 áloműző

Ne foszd meg magad egy kiadós alvástól! Az alvás megvonása komoly egészségügyi kockázat, de sajnos kevés ember van ezzel tisztában. Ugyanolyan figyelmet kell fordítani az alvásra, mint a változatos étrendre. De mi tart ébren?

1. Túl sokat gondolkozol

Néha elakadsz egy furfangos feladattal, vagy egy vitában a legjobb barátoddal, miközben majdnem elalszol: amikor már majdnem szunyókálsz, nem tudsz annyira koncentrálni, mint éber állapotban. Az emberek nehezen tudják kontrollálni a gondolataikat félálomban, még akkor is, ha azt hiszik, hogy ébren vannak.

Hozd helyre: ha nyugós vagy, menj át a ház egy másik részébe (de hagyd lekapcsolva a lámpát). Az aggodalmaid általában rögtön elmúlnak. Ezek után visszamehetsz az ágyadba és alhatsz. Ezt a módszert inger-kontrollnak hívjuk. Megakadályozza, hogy az ágyadat összefüggésbe hozd az aggodalommal.

2. A hétfőre fáradalmi

A késői lefekvés másnap reggelre felborítja a belső egyensúlyt, amit számos idegsejt szabályoz az agyban. Ez részben szabályozza az étvágyunkat és a testhőmérsékletünket is.

Hozd helyre: még ha sokáig maradtál is fent este, ne aludj több mint egy órával tovább a megszokottnál. Hogy behozd a ki-maradt alvást, tarts délutáni pihenőket (30 percnél nem hosszabbakat)!

3. Korog a gyomrod

Ha üres gyomorral mész ágyba, az éhségtől felébredsz.

Hozd helyre: spórolj meg egy pár kalóriát a magas fehérjetartalmú vacsoraéhoz, mint amilyen pl. egy kis darab sajt vagy főtt tojás. A fehérjék sokkal nagyobb jóllakottság-érzést keltenek, mint a szénhidrátok vagy a zsírok.

4. A szobád rendetlen

Egy kupac papírt tartasz az éjjeliszekrényeden, az asztalodon és a földön? Ha rendtelenség van a hálószobádban, akkor az alvás sem lesz elég nyugodt és kielégítő.

Hozd helyre: ragadj meg egy kosarat, és minden felesleges lomot azonnal dobj ki! Ha eltávolítasz minden olyan dolgot a környezetedből, amire nincs szükséged, az agyad a hálószobát az alvással és meghittséggel fogja összefüggésbe hozni. A számítógépedet is tartsd egy másik szobában, vagy legalább helyezd egy zárható szekrénybe. A stressz ajtaját fogod bezárni, és a késő esti képernyőbámulást.

5. Kutya az ágyban

Tudjuk, hogy szereted a háziállatodat, de a kutya- és macskatulajdonosok több mint fele azt mondja, hogy kedvencük megzavarja minden éjszakájukat.

Hozd helyre: alakíts ki egy nyughelyet az ágyad mellett, hogy a kedvenced ott alhasson. A kutyák szeretnek biztonságos helyen aludni. Van macskád? Őt zárd ki, de előzőleg szórakoztasd esti játékokkal!

Téli pattanáskezelő tippek

Atéli időjárás nemcsak a hangulatodra, hanem a bőrödre is hatással van. Némileg változtass a bőrápolási szokásaidon, s máris javul az arc bőr állapota!

Használj naptejet!

Hideg időben is fontos a bőröd védelme. Hideg van, és a nap is ritkábban süt, de ez nem jelenti azt, hogy fel kell hagynod a védelemmel. Továbbra is ki van téve a bőröd a sugárzásnak.

Sok pattanáskezelő módszer okoz napérzékenységet, ami azt jelenti, hogy könnyebben leéghetsz a napon. Használj naptejet vagy UV-védelemmel ellátott hidratáló bőrápolót mindennap!

Használj bőrbarát hidratáló krémet!

A hideg levegőtől és a szélről kiszáradhat a bőröd, amin tovább ronthatnak a nem megfelelő, szárító hatású pattanáskezelő készítmények. Szerencsére ma már olyan termékek is vannak, melyek kíméletesek a bőrhöz – válaszd ezeket! Ha mégis úgy érzed, hogy a bőröd túlságosan feszül vagy hámlik, akkor itt az ideje, hogy táplálóbőrápoló krémet kezdj használni. Lehetőleg olajmentes terméket keress!

Alkalmazd rendszeresen a pattanáskezelő termékeket!

Meg kell találnod az egyensúlyt a tanulás, a házi feladatok, a különórák, a sport és a szórakozás között. Mindezen izgalmak mellett a személyes szükségletek könnyen a háttérbe szorulhatnak, de fontos, hogy továbbra is rendszeresen alkalmazzd a pattanások ellen használt készítményeidet. Minden nap, kihagyások nélkül! Csak így érhetsz el javulást!

Minden ötödik fiatal rosszul alszik a közösségi média miatt

Minden ötödik fiatal rendszeresen felkel éjjel, hogy ellenőrizze üzeneteit a közösségi médián, ezért jóval fáradékonyabb, mint nyugodtan alvó társai. Ez nyomot hagy a közérzetén – állapította meg egy új kutatás.

A kutatáshoz több mint 900, 12 és 15 év közötti iskolást toboroztak. Kérdőívet töltöttek ki arról, milyen gyakran kelnek fel éjjel, hogy ellenőrizzék üzeneteiket a közösségi médián, mikor fekszenek le, mikor kelnek. Arra is vála-

solniuk kellett, hogy mennyire érzik magukat jól életük különböző területein, így az iskolában és a barátok között, mennyire elégedettek a megjelenésükkel.

A lányok hajlamosabbak az alvás megszakítására

A válaszadók közül minden ötödik mondta, hogy szinte minden éjjel felkel, hogy csatlakozzon a közösségi médiához. Erre jellemzően több lány volt hajlamos, mint fiú.

Az éjjelente közösségi médiát használók körében háromszor gyakoribb volt az az állítás, hogy állandóan fáradtak az iskolában, mint azoknál, akik végigaludták az éjszakát. Ráadásul azok, akik folyamatos fáradtságra panaszkodtak az iskolában, átlagosan sokkal boldogtalanabbnak mondták magukat, mint a többiek.

A kutatásból az is kiderült, hogy a fiatalok több mint egyharmada legalább hetente egyszer felkel éjjel, hogy ellenőrizze üzeneteit.

„Úgy tűnik, hogy a közösségi média megszállja a hálószoba menedékét” – mutatott rá Sally Power professzor, a tanulmány egyik szerzője, a Walesi Társadalmi és Gazdasági, Adat- és Módszertani Kutatóintézet (WISERD) társigazgatója.

Ugyanakkor szerinte további kutatásokra van szükség annak kiszűrésére, hogy az iskolai fáradtságért mennyiben felelős a közösségi média, és mennyiben okozzák azt más tényezők. Az is feltárára vár, hogy a mai fiatalságra nézve milyen következményekkel jár a kialvatlanság.

Így fogyaszd az egzotikus gyümölcsöket

Lehet, hogy még nem is hallottál ezekről. La finom és egészséges trópusi gyümölcsökről, pedig ha tudnád, hogy milyen jók is a szervezetednek, rohannál a zöldségeshez.

Maracuja

A kissé tojás alakú, lila, piros vagy sárga színű maracuja hihetetlenül gazdag A- és C-vitaminban, rostokban és káliumban. Vágd ketté és kanalazd ki finom magjait, de akár joghurttal is fogyaszthatod. Ha pedig turmixolod, koktélokban vagy szószként is fogyaszthatod.

Csillaggyümölcs, avagy carambola

Aranysárga gyümölcs, aminek olyan íze van, mintha a citrusokat almával és szilvával kevernénk. Savanykás, és rengeteg C-vitamin van benne! Mosd meg, szeleteld fel, majd add meg a csillag alakú szeleteket. Nem kell kimagozni vagy meghámozni, úgy finom, ahogy van.

Acai

Ez egy kicsi, kerek, sötét gyümölcs, akkora, mint egy áfonya, csak belül nagy magja van. Az íze a csokiéhoz és a boglyós gyümölcsökhöz hasonlít. Leginkább italként és jeges italként fogyasztják, vagy megszáritva és más gyümölcsökkel keverve. Szuperételnek is nevezik, hiszen antioxidánsokban gazdag, és még rengeteg egészséges tulajdonsága van.

Mangó

Tojás alakú gyümölcs, aminek a színe a zöldtől kezdve a sárgán át a pirosig terjed. Rengeteg antioxidánsot tartalmaz, valamint A- és C-vitaminokat, káliumot és rostot, emellett igazán finom is! Csak hámozd meg, vágd ki a magjait, és élvezd a trópusi ízt!

Papaya

Nagy, körte alakú gyümölcsről van szó, a húsa olyan lágy, mint a vaj. Rendkívül sok C-vitamint és káliumot is található benne. Frissen vagy sütvé is finom, és sokat dob rajta, hogyha meglocsold egy kis citromlével.

Gránátalma

Akkora a mérete, mint egy almának, sötétpiros és kristályosan csillogó magvak vannak a közepében. Csak ezeket a magokat szabad fogyasztani! Édesek és ropogósak, és turmixolva is nagyon finomak. Fogyaszthatod magában, más gyümölcsökkel, esetleg joghurttal.

7. Guava

Édes és finom, olyan íze van, mintha ötvöznék az epret a körtével. Lehet fehér, sárga, rózsaszín vagy piros, de mindig apró magokkal van „bélelve”. Kerek vagy ovális alakú, kicsi gyümölcs, amiben sok C-vitamin van. Emellett találhatunk benne rengeteg rostot és A-vitamint. Frissen, italokban, de még lekvárban is kiváló.

Tudod-e?

Mi a kalligráfia?

A szépírás művészete. Számos kultúrában gyakorolták, különösen Japánban és Kínában van nagy kultusza. Keleten önálló művészet, a bekeretezett alkotásokat a festményekhez hasonlóan kifüggesztik. A folyamatos mozdulatokon alapuló, mutatós kézírás a japán gyerekeknek sok éven át tanítják az iskolában. A régi írások ecsettel rizspapírra és selyemre írtak. A klasszikus írókészlet ecsetből, tintából, különleges, vékony papírból, nehezebből és egy alátétként szolgáló puha írólapból állt.

Hogy hívják a különböző nyelvekben a kukac (@) jelet?

A @ jelet a különböző nyelvekben más-más szóval nevezik meg, amelyek jelentésértelmük szerint hasonlóságot mutatnak valamivel. Németül Klammerraffe (pókmajom), oroszul szabaka (kutya), olaszul chiocciolina (csigácska), csehül és szlovákul zavinac (göngyölt hering), svédül kanelbulle (fahéjas csiga).

Ki találta fel a kukac (@) jelet?

1971-ben Ray Tomlinson amerikai programozó küldte el az első teszt-e-mailet. Az ő ötlete volt az is, hogy az e-mail címében a @ szerepeljen. A „kukac” jel azonban már korábban is használatban volt. Tomlinson első elektronikus üzenete előtt csak az azonos számítógépet használók küldhettek egymásnak e-mailet, de ő ezt az internetre is kiterjesztette. Akkor még nem gondolta, hogy ez egy nagy dolog, amíg egy kollégája fel nem világosította erről, és azt tanácsolta neki, hogy egyelőre tartsa titokban találmányát. A @ használata a címében addig annyira általános volt, hogy kitalálójának neve feledésbe merült. Az internet elterjedésével került be a köztudatba.

Mit jelent a „karnevál” szó?

A „carne vale” kifejezés azt jelenti: „Ég veled, hús!” A karnevál vízkeresztől (január 6.) húshagyó keddig tartott. Ez a húsvéti nagyböjtöt megelőző időszak, amikor még szabad volt multságokat, lakomákat tartani. Az emberek díszes ruhákban, arcukon jellegzetes velencei maszkot viselve előzőnlötték az sikátorokat, a tereket, a lagúnákat, a hidakat. Azóta minden év februárjában karnevált tartanak Velencében, ahová a világ minden tájáról érkeznek látogatók.

REJTVÉNY

Keresztrejtvény

Két részeg beszélget:

- Te, én gondolkodtam a tegnapi dáridó óta, legyünk barátok!

- ...

A válasz a rejtvényben.

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 10. Újvidék, 11. Lavina, 12. É. T., 13. Kis Attila, 14. E. Y., 15. Vén betűi, 16. Fülünkkel érzékeljük, 18. Nyugat, 19. Francia kártya, 21. Igen angolul, 23. Allé, 24. Férfi becenév, 25. Feszítőeszköz, 26. Hangszerre írt zenemű, 27. Kerület röviden, 29. Gríz.

Függőleges sorok: 2. Nagy főzőedény, 3. Fordítva, karmester, 4. ... Lóránd fizikus, 5. Forr szerbül, 6. Harag vége, 7. Bega betűi, 8. Y. T., 9. Vonós hangszer, 10. A válasz befejező része, 16. Újság, 17. Nem, oroszul, 20. Fordítva, rakás, 22. Sonka népiesen, 23. Öltés, 26. Bea betűi, 28. Tojás németül, 29. Német személyes névmás, 30. A tetejére.

1	2		3	4	5	6	7	8	9	
10		✿	11							
12		✿	13			✿		✿	14	
	✿	15			✿	16		17		✿
18		✿	19		20		✿	21		22
	✿	23					✿	24		
	✿	25		✿		✿	26			
27	28		✿	29		30		✿	✿	

Betűrejtvények

1	2	3	4
KLM Á	A CS	3,14 RI	ÁÁÁÁÁ OS

Skandináv rejtvény (3.)

A nemzeti romantika megteremtője, összes művei száz kötetben jelentek meg.
Az író nevét és néhány művének címét keresd a rejtvényben.

	AZ ÉV 12-TED RÉSZE	▼	RAGAD PAPAGAJ- FELE MADÁR	▼	FOHÁSZ	▼	HÓVIHAR	ZAVAR	▼	NAPSZAK	▼	◆
	JAPÁN				PUSZTÍT		ROMÁNIA	NOÉ HEGYE		Ú. Ó.		
TÁNYÉR- RÓZSA FÜGGŐ ZÁR											FÉL ÓT HIABA MARASZTALOM	
					URÁN		BELGA FOLYÓ ÉSZAK			IGEKÖTŐ		
NÉVELŐ	2	LENDÜLET	CSÖKKEN A VÍZ SZINTJE NORD		AUSZTRIA	A HARCOS PÁNCÉLJA PAPIRRA VET				450	LIBA BETŰI	
HÍRT KÜLD				◆	DÉL	EGÉSZ LE NÉMET NÉVELŐ		DEHOGY!		LÁM		
				ÖSSZEDÖLT EPÜLT				BEA BETŰI				
			A KÖZELÉBE ANGOLLUL	A SZEKER RÉSZE A FÖLDRE		TÖRTÉNÉS				TITOKBAN MEGFIGYEL TETEJÉRE		
AZ ŐN IS EZ TOLVAJ					IBOLYKA			ADA ELEJE ÉS VÉGE		LEVESFAJTA		
					BELGIUM					SUGÁR		

Megfejtések, skandináv rejtvény: JÓKAI MÓR, AZ ÚJ FÖLDLESR, AZ ARANYEMBER, RAB RÁBY.
Keresztrejtvény: - HÍLYE VAGY, HOGY NÉZNÉNK KI CSUHÁBAN?; Betűrejtvények: 1. KALMÁN, 2. CSABA, 3. PIRI, 4. ÁKOS

Mekkora az ökológiai lábnyomod?

Nem tudod? Vagy még nem számítottad ki? Elmondjuk, hogyan kell. Először persze tisztázni kell, mi is az az ökológiai lábnyom.

Manapság sokat hallunk a környezetvédelem és a természet megóvásának fontosságáról. Néhány dolgot ezzel kapcsolatban már rutinszerűen meg is teszünk. Ilyen például a papír-, a műanyag- és az üveghulladék elkülönített gyűjtése, vagy a házak hőszigetelése a kisebb energiafogyasztás érdekében. Ennek ellenére sajnos a környezet és a természet rombolása soha nem látott szintre emelkedett, aminek egyik fontos következménye, hogy melegszik a Föld levegőjének hőmérséklete, emiatt pedig olvad a sarkvidékek jége. Ez – a vízszint emelkedése miatt – beláthatatlan következményekhez vezethet a világ számos tengerparti városa számára. Gondoljunk csak Velencére, amely az Adriai-tenger partján eleve cölöpökre épült.

Ez persze csak egyetlen szempont, ami mellett ugyanilyen fontos lenne az erdőirtások megszüntetése, vagy a talaj- és tengervíz szennyezésének leállítás, és a termőföldek állagának megőrzése. Sorozatunkban megpróbáljuk áttekinteni, hogy milyen lehetőségeink vannak a környezet és a természet védelmére. Szó lesz arról, hogyan lehet takarékosan bánni a legfontosabb erőforrásokkal (vízzel, fűtőanyagokkal, termőfölddel), hogyan lehet csökkenteni a levegőbe kerülő káros anyagok mennyiségét, és

eltérések vannak az ökológiai lábnyom nagyságát illetően. Amíg Afrika sok országában a lábnyom mérete mindössze 0,5 hektár, addig az igen környezettudatosan élő németeknél már így is 5,3 hektár, Amerikában pedig egészen elképesztő: 10,3 hektár. Ez azt jelenti, hogy Németország átlago-

A Déli-sarkról a felmelegedés miatt leváltakdt jéghegy

miképpen lehet feldolgozni a még hasznosítható hulladékokat. Összefoglalva és divatos kifejezéssel élve, hogyan lehet biztosítani a fenntartható fejlődést.

Első lépésként nem árt megismerkedni az ökológiai lábnyom fogalmával. Nagyon leegyszerűsítve ez a fogalom azt jelenti, hogy egy embernek átlagosan mekkora földterületre van ahhoz szüksége, hogy a jelenlegi életstílusát tetszőlegesen hosszú ideig fenn tudja tartani, ha úgy tetszik, mekkora lábnyomot hagy a Földön. Ennek értéke manapság az egész világon átlagosan 2,2 hektár (ez kb. 4 és fél focipálya). A probléma az, hogy a Föld népessége és a megművelt földterület nagysága átlagosan már csak 1,8 hektárt engedne, azaz úgy fogyasztjuk el az erőforrásainkat, hogy azok nem képesek újratermelődni. Ráadásul a világ egyes országaiban óriási

A felmelegedés miatt Velence az egyik legveszélyeztetettebb város

san több mint kétszer, Amerika pedig majdnem ötször annyit fogyaszt és szemetel, mint ami a fenntartható fejlődéshez megengedhető lenne. Nem szabad elfelejteni, hogy Afrikában nem azért ilyen kicsi a lábnyom, mert az afrikai emberek olyan környezettudatosan élnek, hanem azért, mert nincsenek nagy termelő üzemek, kevés a termőterület, ami miatt viszont óriási a szegénység.

Az ökológiai lábnyom fogalma lehet, hogy bonyolultnak tűnik, azonban hamar megértheted, ha a kabocalap.com honlapon leellenőrzöd, és néhány egyszerű kérdés segítségével kiszámítod a saját lábnyomodat. Lehet, hogy meg fogsz lepődni, hogy bizony nagyobb, mint amekkora lehetne. Reméljük azonban, hogy sorozatunk következő részeiből kiderül, hogy hogyan is csökkentheted a jövő érdekében saját ökológiai lábnyomodat.

Szelektív gyűjtősziget. Az egyik első lépés a környezet védelmére

A lakóterület szennyezésének a városi levegőt legrosszabb elszívja

- Halló, számítógépszerviz? Kérem, küldjenek ki valakit, mert elromlott a monitor!

- CGA-monitor?
- Nem, saját.

Két informatikus beszélget:

- Neked mi volt eddig a legkomolyabb kapcsolatod?

- Megabites ADSL...

- Mit ír a windows, ha megtelt a lemez?
- No space left on device.
- És mit ír, ha lelövöldözöd az összes ürhatót és műholdat?

- No device left on space.

A tízéves kislány elviszi az anyja az orvoshoz, mert lázas, és csúnyán köhög. Mikor kijönnek a rendelőből, az anyuka így szól a fiúhoz:

- A doktor bácsi azt mondta, hogy összeszedtél valami vírust.

- Húha, akkor ez azt jelenti, hogy engem is újra kell installálni?!

Két IT szakember beszélget:

- Tegnap megkértem a barátnóm kezét! - meséli az egyik.

- És, igent mondott? - kérdi a másik.

- Nem tudom, még nem válaszolt az email-emre...

Ellesett beszélgetés egy 8 éves kislány és 5 éves húga között...

A kislány így szól a bátyjához:

- Gyere, segíts felinstallálni ezt a játékot!

- De buta vagy! Nem tudsz installálni?

- Az installálás már megy, csak olvasni nem tudok!

Mit is jelenthet a Windows 98 SE-ben az SE?

- Semmi Extra
- Szuper Edition
- A 98 SE jó
- Sikertelen Edition
- Ezt SE lehet letölteni

A számítógép-mániás férjet kérdezi a felesége:

- Drágám, bevásároltál?
- Bad command or filename.

- Nem? Na jó, adj egy kis pénzt, majd én elmegyek.

- Wrong password. Acces denied.

- Na jó, de legalább megcsinálttad a koscit?

- File in use, try later.

- Most vagy abba hagyod és adsz pénzt, vagy elmész az autóért a műhelybe!

- Too many parameters.

- Már meg sem merem kérdezni: jelentek én egyáltalán neked valamit?

- Unknown Virus.

Számítógépes humor, angolosan

- Hogy hívják a legmelegebb hálózatot?
- Katlan.

- Hogy mondják a számítástechnikában, hogy ha egy étteremben a fatányérost porcelán tányérban találják fel?

- Fatal error.

- Hogy hívják az orosz számítógép hálózatot?

- Nyetwork.

- Mi az: QWERTYQWERTYQWERTYQWERTYQWERTYQWERTY?

- A programozó unatkozik!

- Hogy hívják a templomok közti hálózatot?

- Paplan.

- Milyen kávéét szolgálnak fel az internet kávézóban?

- Netscafé.

- Mit ír fel dr. Disk a beteg winchesternek?

- BAC KÚPot.

- Hol terem a CD ROM?

- Diszkréten.

- Melyik a legsivárabb hálózat?

- Lakatlan.

- Mi a legújabb laptop számítógépek operációs rendszere?

- Lap OS.

Két számítógép beszélget.

- Te! Milyen jó, hogy mi kompatibilisek vagyunk egymással, nem?

- Miva' he'?

- Minek a rövidítése a WWW?

- Wárni, Wárni, Wárni.

- Mit csinál az internetező rab a börtönben?

- Letölti a büntetését!

- Hogyan lehet felismerni egy internet kalózt?

- Webhely van az arcán.

- Mit csinálsz, ha huszadszor fagy le a rendszer?

- Ctrl + Alt + Cipőtalp.

- Miért teszi ki az informatikus a romlandó kaját az ablakok alá?

- Mert a Windows alatt minden lefagy.

- Honnan lehet tudni, hogy a szőke nő fel akart menni a netre?

- A billentyűzetben van a lábnyoma!

- Hogy hívják a katonai operációs rendszert?

- CommanDos.

- Mire táncolnak a programozók a buliban?

- Algoritmusra.

- Mit mond az informatikus, amikor belesik a vízbe?

- F! F! F!

- Hol alszanak az álmos bitek?

- A hálókárátyán.

- Melyik az a program, amelyik megjegyez minden billentyűleütést?

- Word.

- Hány programozó kell egy villanykörte becsavarásához?

- Egy sem, mert az hardware-hiba.

- Hogy hívják a tökéletes hálózatot?

- Makulát-LAN.

- Mi a különbség a tehéntrágya és a Win95 között?

- A tehéntrágyából ki lehet lépni.

- És milyen domain nevet óhajt?

- Mittu domain!

- Mi az abszolút rossz kijelentés a Microsoftnál?

- Majd ha fagy!

- Hogy hívják a Notre Dame-i rendszergazdát?

- SCSImodo.

- Hogy hívják a magányosan álló egérmutatót?

- Robinson Cursor.

- Hogy hívják a programozó bokszolót?

- Linux Lewis.

- Hogy hívják az informatikus nyomozót?

- Numlock Holmes.

TÖRÖM A KOBÁKOM

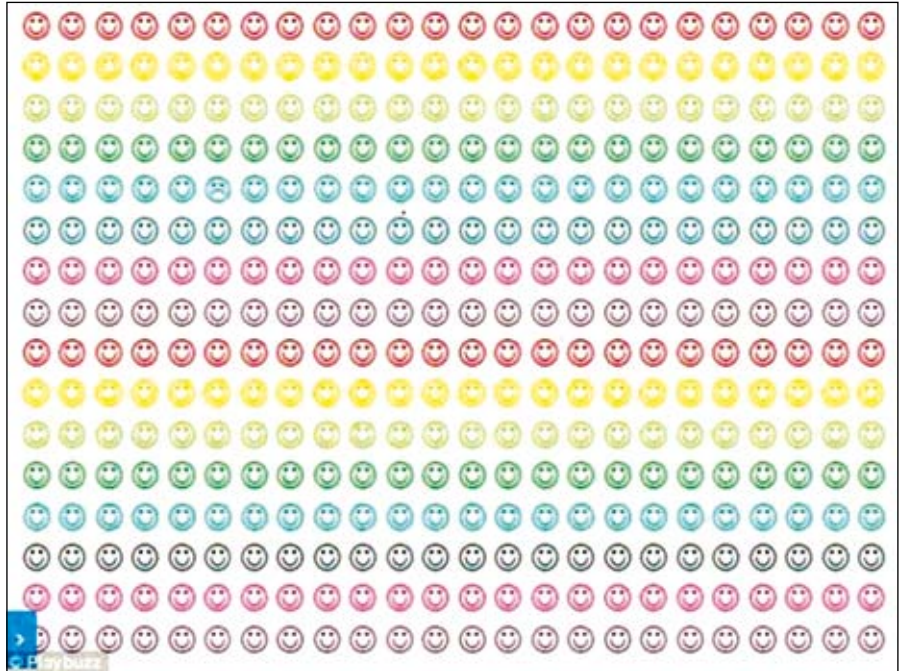
Segítség, elipszilon!

Zsemje vagy zsemlye? Jó érveink vannak az utóbbi mellett, de a helyesírási szótárak egyiket sem ismerik el. A kérdés a következő: mikor tudhatjuk, hogy j-t vagy ly-t kell írni?

Lehet-e segíteni annak, aki meg akarja tanulni az *ly* helyes használatát? A válasz sajnos: *nem*. Nagyon kevés olyan fogócska van a *j* és *ly* írásmódra vonatkozóan, ami általános, nyelvtani jellegű, nem pedig egy-egy szóra vonatkozik. Például megjegyezhetjük, hogy minden toldalékban *j* szerepel a ragozásban, sosem *ly* (például a birtokosra utaló toldalékban és a tárgyas ragozásban *-ja*, *-juk* stb.). Az *-aj/-ej* képzőt is pontos *j*-vel írjuk, tehát ha ezt ismerjük fel a szóban, akkor könnyű a döntés: *röhej*, *csevej*, *moraj*. Viszont az *-ály/-ély* képzőt mindig *ly*-nal írjuk (pl. *apály*, *tekintély*).

Még egy támpont létezik a *j* hang kétféle írásmódjának felismeréséhez. Például meg lehet jegyezni, hogy a *lyuk* az egyetlen *ly*-vel kezdődő szó, más esetekben a szó eleji *j* hangot *j*-vel írjuk. Vagy meg lehet jegyezni, hogy az *áj* hangzású tövégeket a *muszáj* és a *papagáj* kivételével *ly*-vel írjuk.

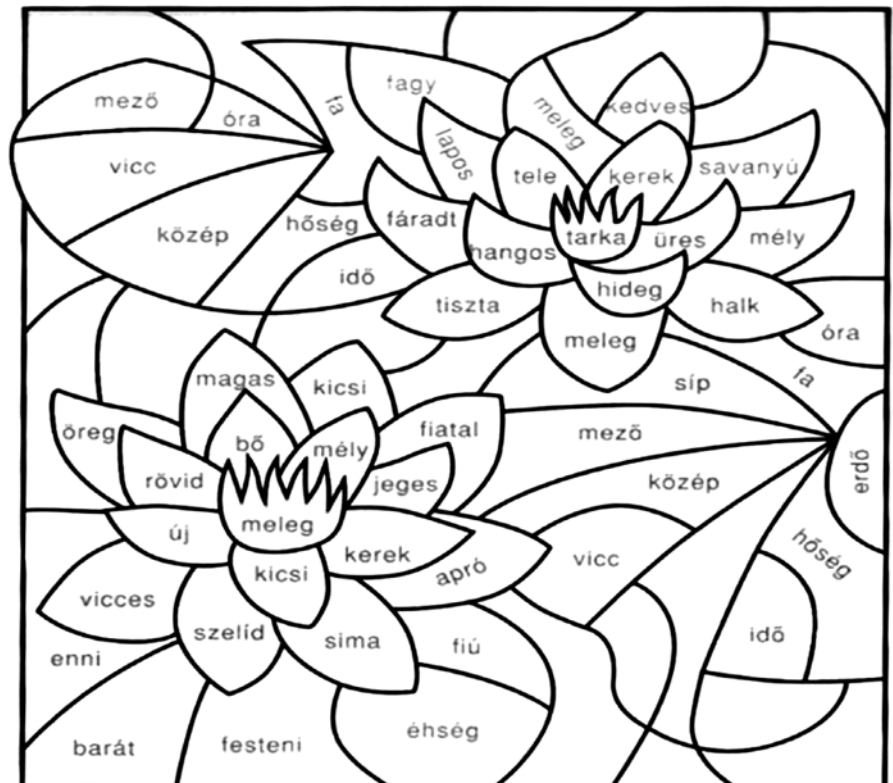
A sok vidám arc között van egy szomorú is. Találd meg!

Felülről lefelé az 5. sorban balról a 6. arc

Keress a számat!

Keress olyan számot, amelyet ha 2-vel osztunk, 1 maradékot ad, 3-mal osztva 2 maradékot ad, 4-gyel osztva 3 maradékot ad, 5-tel osztva 4 maradékot ad, 6-tal osztva 5 maradékot ad és végül 7-tel osztva 0 maradékot ad!

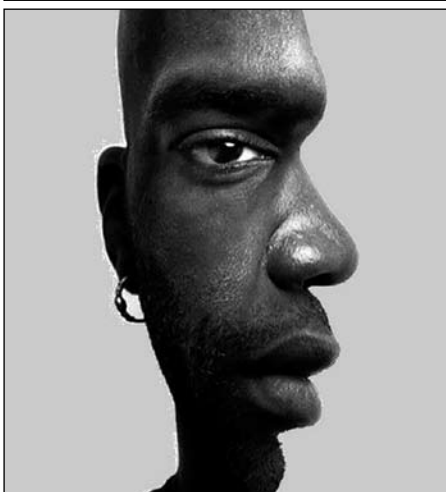
Megoldás: Ha a keresett számhoz 1-et adunk, akkor osztható lesz 2, 3, 4, 5, 6-tal. A legkisebb ilyen szám a 60, és jók ennek a többszörösei is: 120, 180, 240... Ezen számok között olyat olyat kell keresni, amely 7-tel osztva 1 maradékot ad. A legkisebb a 120. Így a keresett szám a 119.

Keress meg a mellékneveket, és színezd a mezőket rózsaszínnel!

A többi szómezőt színezd zöldre!

Az üres mezők legyenek kékkel!

Ezen a képen hány arc látható?

M! Kettőt látnak, és az nagyon érdekes.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Itt az ideje, hogy közzétegyük a második félév első Jó Pajtásában feltett nyereménykérdésre választ. A tetszetős bélyegeken a nagyszerű 1981-es Vuk rajzfilm jelenete látható, mely ugyanúgy leveszi lábáról a mai gyerekeket, mint a három-négy évtizeddel ezelőttiüket. Sokan beküldték a helyes választ, többen különféle érdekességeket is megosztottak velünk Dargay Attila rendező remekművéről. A megfejtők közül a szerencse a **szabadkai J. J. Zmaj iskola 3. c osztályára** mosolygott, akik csoportosan oldották meg a nem is nehéz feladatot, név szerint: **Kujundzity Tifani, Szakáll Hargita, Noszkovity Emili, Ubori Petra, Varga Péter, Kávai Renáta, Ivankov Lilla, Sütő Valentina, Kuti Lili, Erdélyi Pataki Lára, Kovács Bojan és Nagy Zalán Bence.** Jutalmukat legkésőbb a jövő hónap elejéig eljuttatjuk iskolájukba.

A játék folytatódik. E heti nyereménykérdésünk megfejtéséhez nagyon jól meg kell nézni a festményt. Ez egy nagyon ismert festő csodaszép művének részlete. Első pillantásra talán fel sem tűnik, hogy valami hiányzik a festményről, melynek alapján film is készült. Kérdésünk pedig épp erre vonatkozik: mi hiányzik a festményről? Ha ráadásul még azt is megírjátok, ki a festő, és mi művének a pontos címe, akkor csillagos ötöt is kaphattok tőlünk, ám ez nem kerülhet a naplóba. Javaslatunk, hogy képzőművészet órán keressétek a választ a feltett kérdésre.

A választ mielőbb küldjétek el címünkre, legkésőbb azonban **2017. február 8-áig.** Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvoda Mišića 1., 21000 Novi Sad,** e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs A helyes választ beküldők között egy jutalmkönyvet sorsolunk ki, amit a jövő hónap elején postázunk.

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a laccímet is. Köszönjük!

Disznótoros reggeli az iskolában

A legutóbbi hagyományápolási órán a disznótorról beszélgettünk.

Mindenki készült erre az órára. Én néhány érdekességet tudtam meg a disznóölésről. Reggel, mielőtt munkához láttak, az emberek megittak egy kis pálinkát. Utána átszúrták a disznó nyakát, majd megpörkölték. Később felvágta a hasát és kivették a belső részeket. A nők a beleket tisztították, megsü-tötték a vért, ebédet főztek. Újholdkor nem volt szabad disznót vágni, mert azt tartották, hogy férges lesz a hús. Sok érdekes dolgot tudtunk meg, pl. hogy hogyan készül a hurka és a kolbász, hogy reggelire sült vér, ebédre disznótoros paprikás, vacsorára sült hurka, kolbász, szalonna került az asztalra.

Óra végén a tancsi meglepett minket májas hurkával, szalámmal, szalonnával, sonkával, töpörtővel, svarglival, savanyú káposztával, kenyérral. A hűskülönlegesség mangalica sertésből készült. Nekem a töpörtő meg a káposzta tetszett a legjobban.

Nagyon, de nagyon tetszett ez az óra, mert megtudhattuk, hogy másnál hogy zajlik a disznótor. Szeretnénk, hogy máskor is legyen ilyen óránk!

Az ízletes disznótoros reggelit pedig hálásan köszönjük **Gulyás Oldal Péternek!**

Sütő Valentina, Kávai Renáta, Gábrity Tímea, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Akkreditált továbbképzés tanítóknak és tanároknak

A **Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete** 2017. február 25-én 10 órai kezdettel akkreditált TANOM továbbképzést szervez az újdéki Apáczai Diákothonban (Ćirpanov u. 54.). Előadók dr. Pompor Zoltán és Pásztor Csörgői Andrea. Az előadás címe: Lázár Ervin meséi, elbeszélései a pedagógiai munkában. A részvételi díj 500 dinár.

A továbbképzés előtt 9 órától **mgr. Viola Lujza** tanárnő tart előadást az anyanyelv-ápolási oktatóknak. **Jelentkezni kizárólag jelentkezési lapon lehet,** amely letölthető a www.vmpe.org.rs honlapról. A kitöltött jelentkezési lap beküldhető villámpostán a nsvmpe@gmail.com címre, vagy faxon a 021/548-259-es telefonszámra. További információk a VMPE irodájában a 021/548-259-es számon (munkanapokon 08–14 óráig). Jelentkezési határidő: február 23-a, 12 óra.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350–9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

70 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs